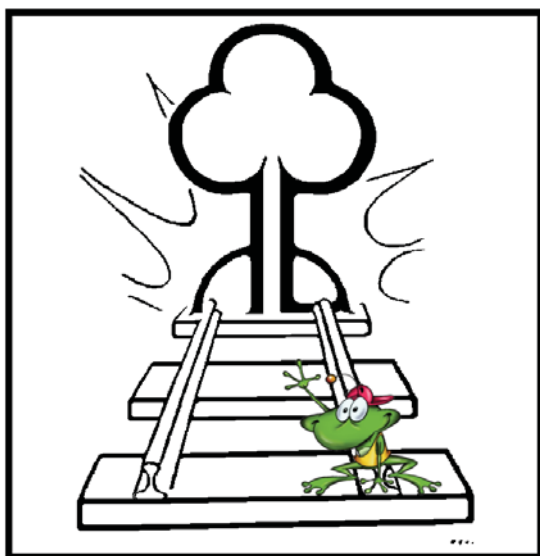

Afgiftekantoor: 2570 Duffel 1
Jaargang 7 Aug-Okt 2004
Nummer 27

België-Belgique
P.B.
2570 Duffel 1
8/4948

Van Nete tot Vuile Plas

Driemaandelijks tijdschrift van afdeling
'Oude Spoorweg' van Natuurpunt vzw

natuurpunt

Vereniging voor natuur en landschap in Vlaanderen

en JNM-Pallieterland -info

bart voet beeld en geluid 	SPECIALZAAK SERVICENTER TELEVISIE VIDEO HI-FI TELECOM PHILIPS PANASONIC NAD LOEWE THORENS SENNHEISER KEF DALI MAXELL TDK ERICSSON GSM SIEMENS GSM NOKIA GSM OFFICIAL DEALER CANAL PLUS MOBISTAR leopoldstraat 82 2570 duffel tel: 015/31.40.43 techn. dienst: 015/31.20.28 open van 10 tot 12/ 13.30 tot 18.00 zaterdag tot 16.00 zondag en maandag gesloten	Drukkerij Arkelstraat 29 - 2570 Duffel Tel. 015/31.38.58 Fax 015/31.78.09 <i>Voor verzorgd drukwerk</i>
 Haarmode GISELLA Leopoldstraat 92, 2570 Duffel Op afspraak. Tel.: 015 31 20 84 Ma en Di gesloten Een must voor jong en oud!		

Werkten mee aan dit tijdschrift:

Wim Annaert, Johan Asselberghs, Nathalie Brenard, Ben Corsius, Dirk Costrop, Vic Michiels, An Peeters, Carl Tiebos, Ingrid Vandeputte,

Wie ook zijn tekst wil zien verschijnen in het volgend nummer, stuurt dit naar de redactie vóór 30 september.

Beste vrienden,

VOORWOORD

Het viel me op hoe weinig aandacht er was voor het onderwerp milieu en natuur tijdens de voorbije verkiezingsdebatten, nochtans is dit onderwerp zowel een Vlaamse als Europese bevoegdheid. Het waterprobleem is zelfs helemaal niet aan bod gekomen. Het probleem sluimert echter nog steeds en als het weer eens hevig en lang zal regenen wordt het opnieuw zichtbaar. De stembus is alweer achter de rug en de kiezer heeft gesproken. Hopelijk zullen onze nieuwe verkozen parlementsleden de belangen van de natuur en het milieu (blijven) verdedigen zowel in Europa als in Vlaanderen. Hoewel niet alles werd gerealiseerd wat beloofd was, wordt hopelijk de inhaalbeweging wat het veiligstellen van natuurgebieden betreft van de vorige Vlaamse regering verder gezet en niet stopgezet, zodat we verder kunnen bouwen aan een meer leefbaar en natuurlijk Vlaanderen.

Ik ben de laatste tijd alleszins een heel tevreden afdelingsvoorzitter omdat het met onze afdeling steeds beter gaat.

Eerst en vooral wil ik jullie voorstellen aan Ingrid Vandeputte, die onze bestuursploeg komt versterken. Naar eigen zeggen voelt ze zich heel goed bij onze ploeg en wil daarom de stap zetten. We ontvangen haar natuurlijk met open armen want ze heeft al meerdere malen bewezen dat ze ervoor wil gaan. Ten tweede ben ik erg blij dat de officiële opening van de Mosterdpotwandeling op 2 mei een schot in de roos was op alle vlakken. De weergoden waren ons gunstig gezind. De sfeer zat er dan ook snel in. Ongeveer honderd tot honderd dertig wandelaars mochten we verwelkomen waaronder een aantal Duffelse schepenen. Er werd heel wat gedronken en gegeten. Ook ons ledenaantal steeg fors en elke dag krijgen we zelfs vandaag nog positieve reacties. Hebt u de wandeling al gedaan? Neen, dringend doen zou ik zo zeggen. Ik wil dit voorwoord dan ook gebruiken om iedereen die zijn of haar groot of klein steentje bijdroeg aan de organisatie of sponsoring van deze dag te danken. Iedereen bedankt dat jullie alles met zoveel inzet en enthousiasme deden! Het is duidelijk dat meer en meer mensen zich thuis beginnen voelen binnen onze afdeling, en zo hoort het ook!

Blijkbaar heeft ons initiatief van 2 mei ook een doorbraak veroorzaakt op andere vlakken. Toeval of niet, maar eindelijk na verscheidene jaren aandringen, heeft het college van Duffel geen bezwaren meer om ons ander natuurgebied, de Oude Spoorwegberm voor te dragen als erkend natuurreservaat. Daarmee is het laatste obstakel weg om de verdere uitbouw van dit natuurgebied te realiseren. Onze conservators werken samen met de professionelen van nationaal naarstig aan het dossier om de erkenning zo snel mogelijk rond te krijgen. Net op tijd, want volgend jaar vieren we het 20 jarige bestaan van de beheersgroep van Kontich, een ideaal moment om de "berm" aan het grote publiek voor te stellen. Je hoort er volgend jaar beslist veel meer van!

Loopt nu alles op wieltjes? Spijtig genoeg niet! In Kontich wordt een waterrijk gebied nabij het Broekbos bedreigd en in Duffel wil men huizen gaan bouwen in een mooi stukje overstroombaar bos aan de Goorbosbeek (zie artikelen in dit tijdschrift) alle watertoetsen ten spijt. Zowel voor de natuurwaarden als voor

VOORWOORD

de waterhuishouding is dit een bijkomend drama. Onze afdeling zal dan ook alles doen wat ze in haar mars heeft om deze absurde zaken en de uitvoering van deze historische vergissingen te blokkeren. Niet om de mensen te treiteren of de vooruitgang te blokkeren, maar juist om nieuwe sociale drama's door waterschade te voorkomen.

In dit voorwoord wens ik ook nog een oproep te doen aan al onze leden. Blijft u in eigen land tijdens de vakantie dan nodig ik u graag uit op onze activiteiten die voornamelijk bestaan uit beheerswerken met op en top sfeer en soms zelfs spijs en drank. Het is volop zomer en dan is er altijd wel iets te beleven, of te doen in onze natuurgebieden. Ook ons huiske dat ondertussen "t Mosterdpotje" werd gedoopt moet opgeknapt worden. Adviezen van doe-het-zelvers zijn dan ook meer dan welkom. Ziet u dus eventjes tijd, eender wanneer, bel naar één van onze conservators en ze vinden beslist wel één of ander werkje voor u in onze natuurgebieden. Indien u niet in eigen land blijft wens ik u een prettige en deugddoende vakantie toe om daar te genieten van de natuur, het culturele leven en de rust. Over cultuur gesproken, onze afdeling doet dit jaar ook mee aan de Open Monumentendag op 12 september (zie verder in tijdschrift). Alle helpende handen die dag zijn meer dan welkom!

In alle geval blijven we onafgebroken verder werken aan meer en betere natuur in eigen regio, maar ook aan een beter toegankelijke natuur ... aan een natuur voor jou en iedereen!

Tot gauw

Uw voorzitter, Johan

NOTEER ALVAST IN JE AGENDA :

Zaterdag 12 september 2003

houden we de jaarlijkse bermbarbeque voor alle terreinbeheerders, inventariseerders, natuurfreaks, bestuursleden,... kortom voor iedereen die in 2003 een extra handje heeft toegestoken in onze afdelingswerking en ook voor wie meer bij de afdeling betrokken wil zijn/worden !! Gewoonweg niet te missen!!

Vanaf 15 uur, exacte lokatie ligt nog niet vast, maar waarschijnlijk bij onze penningmeester Ludwig (vraag dit na bij je inschrijving)

Bestuursleden, terreinwerkers, inventariseerders en medewerkers allerlei: gratis, partners en kinderen +12j : 5 euro/persoon

**Inschrijven (of e-mail) bij Wim Annaert:
(03/4572803 of Willem.Annart@med.kuleuven.ac.be)**

2 mei 2004 :

Sfeerverslag inhuldiging Mosterdpotwandeling

2 mei, 9 uur. Een stemmige lentedag breekt aan. In de Mosterdpot wordt de geurige stilte enkel doorbroken door het gefluit van de vogels in het jonge loof. De voltallige ploeg van Natuurpunt Oude Spoorweg verzamelt aan het Mosterpothuisje op de open vlakte achter het bos.

Gisteren heeft een deel van hen reeds bergen werk verzet met het proper maken van het huisje, het terrein er rond en de garage die inmiddels is ingericht als gelegenheidscafé.

Nu wordt met man en macht tenten aangevoerd en opgezet, tafels en stoelen gepoetst en geplaatst, drank, taarten en zelfgebakken cakes afgeleverd, verkoop- en infostandjes ingericht.

Tegen de middag beleg ik stàpels boterhammen en besmeer ik enkele rozijnenbroden die door de hongerige werkers in sneltempo verorberd worden.

Dan gaat ieder, duidelijk herkenbaar in de splinternieuwe Natuurpunt T-shirt, zijn post bemannen.

Om 13.15 uur kuieren de eerste wandelaars voorbij het Mosterpothuisje. Even later strijken de eerste dorstigen op het terras neer. Van dan af draait het "café" op volle toeren. Iedereen laat zich verleiden door de zalige rust op deze zonovergoten plek midden in de natuur.

Om 15 uur wordt het circuit van 3 wandellussen doorheen het natuurgebied officieel ingehuldigd met een speech van Johan Asselberghs, onze voorzitter. Hij licht toe hoe het gebied in verscheidene fasen in bezit kwam van Natuurpunt Duffel en ontvouwt de plannen die Natuurpunt voor ogen heeft met dit waardevolle natuurgebied.

Dan volgt de toespraak van Jos Hellemans, Duffels schepen van leefmilieu.

Na het plechtige gedeelte gaat het feest weer volop verder. Ons aller Gageleer vloeit rijkelijk en de taarten en zelfgebakken cakes gaan goed van de hand. De kinderen amuseren zich kostelijk in de kinderhoek en op de weide.

Om 18 uur stappen de laatste gasten op.

Na een korte adempauze waarin ook de werkploeg zich Gageleer en cake laat smaken, gaat het hele team weer naarstig aan de slag. Afbreken en opruimen zijn geen sinecure !

Om 20.30 uur kijken we in het laat-avond zonnetje tevreden terug op deze geslaagde dag die meer dan 150 wandelaars naar het Mosterpothuisje trok, 14 nieuwe Natuurpuntleden aanbracht en ook qua verkoop in de groene winkel goede resultaten opleverde.

De grote kartonnen doos waarin heel wat bezoekers hun voorstel dropten voor de officiële benaming van het Mosterpothuisje zal weldra door het bestuur geledigd worden. Hij of zij die de beste benaming instuurde zal als winnaar worden bekendgemaakt en beloond.

We zijn curieus !!

Ingrid

AFDELINGSWERKING

Uitslag wedstrijd voor de naam van het huisje in het Natuurgebied de Mosterdpot.

Stop nu maar met nagelbijten: op onze bestuursvergadering werden al de gesuggereerde namen naast elkaar gelegd en gewikt en gewogen. Uiteindelijk werd gekozen voor: **'t Mosterdpotje**.

Niet minder als 4 deelnemers aan onze wedstrijd hadden deze naam voorgesteld. Onschuldige hand Lutgarde trok de winnaar eruit, en dit is:

Ann Tierens uit de Beuken-dreef in SintKatelijne Waver

Lutgarde bezorgt haar eerst-daags de waardebon voor de Groene Winkel.
Heel erg proficiat!

Geslaagde samenwerking Natuurpunt-Oude Spoorweg en Basisschool Sint-Jozef (Kontich-Centrum)!

We stellen steeds meer en meer vast dat sommige plant- en diersoorten op-
perbest kunnen gedijen in een meer stedelijke of urbane omgeving. In dat ver-
band zet Natuurpunt in het dichtbevolkte Vlaanderen heel wat initiatieven op
om die kleine waardevolle natuurelementen te versterken. De gierzwaluw is
zulk een dier dat zich heel goed begint te integreren in onze steden en daar
heel wat kansen vindt. Iedereen heeft ze wel eens opgemerkt als sikkelvormi-
ge silhouetten die hoog tegen een blauwe hemel luidruchtig op insecten jagen.
Allereerst is de gierzwaluw een rotsbroeder en dat is nu net de reden waarom
deze elegante vliegers zich aangetrokken voelen door onze kathedralen, kerk-
torens, kortom alle hoge gebouwen. Zo ook in Kontich, en noch wel midden in
het centrum. Enkele gierzwaluwen werden nauwlettend in het oog gehouden
door Wout Vande Sompele, directeur van de basisschool Sint-Jozef. Hoog
onder de dakgootranden is er wel wat nestgelegenheid maar te beperkt om een
degelijke populatie-uitbreiding te garanderen. Daarom nam Wout het initiatief
en via de duurzaamheidsambtenaar kwam hij terecht in onze Natuurpunt-
afdeling.

Dergelijke initiatieven roepen gewoon om ondersteund te worden en we kregen
ook die ondersteuning via de milieudienst en de vrijwillige brandweer. Het re-
sultaat na wat over en weer ge-"mail" was te zien op donderdag 16 juni 2004.
Dan hebben de leerlingen van de basisschool Sint-Jozef met veel plezier kun-

nen vaststellen dat de ladderwagen van de brandweer niet alleen uitrukt om branden te blussen maar ook om een project van de natuurvriendelijke school te realiseren. Drie nestkasten voor gierzwaluwen werden met luid applaus en getier op deskundige wijze onder de dakgoot van de lagere school geplaatst. Nu maar hopen dat de gierzwaluwen even enthousiast reageren op hun nieuwe woonsten. Directeur Wout Vande Sompele heeft zich bereid verklaard om een inwijdingsparty te organiseren zodra het eerste koppel zich nestelt! De basisschool Sint-Jozef nodigt dan ook alle gierzwaluwen uit voor een inwijdingsparty!

Mogelijk verdient dit voorbeeld navolging. Kontich en Duffel hebben heel wat kerktorens, scholen, industriële hallen die als volgende geschikte locatie kunnen dienen. Heb je weet van broedende gierzwaluwkoppels in je buurt of school, geef dan een seintje naar één van de bestuursleden (zie adrespagina bestuur). Dergelijke initiatieven kunnen ook opgestart worden met nieuwbouw. Denken we bijvoorbeeld aan de nieuwe werfgebouwen die Kontich plant voor de Dienst der Werken of de nieuwe bedrijfshallen van Carrefour...

Wim

BELEID

Overstroombare bouwgrond te koop in Duffel aan de Goorbosbeek

Als je van Duffel naar Mechelen rijdt, heb je op de grens met St Katelijne Waver misschien al het bord zien staan "Bouwgrond te koop". Het gaat om twee bouw kavels die op het gewestplan in woongebied liggen. Tot daar geen probleem, was het niet dat deze bouw kavels gedeeltelijk in het natuurlijk overstromingsgebied van de Goorbosbeek liggen. Het hoeft zelfs niet eens te zo veel te regenen om het terrein te laten onderlopen. Uiteraard stond het terrein helemaal blank bij de overstromingsramp van 1998, maar ook in 2001 en onlangs in januari 2003 liep een gedeelte van de kavel onder toen de Goorbosbeek aanzwelde. Bovendien zijn de twee kavels bebost en nog wel met zomereiken waarvan er een aantal minstens 150 of meer oud zijn, een waardevol stukje natuurbos dus. Ook de voorjaarsflora voornamelijk bestaande uit bosanemonen is een streling voor het oog. Ook het instituut voor natuurbehoud heeft deze kavels als biologisch zeer waardevol gekarteerd en ook op de Ferrariskaart uit 18de eeuw laat zien dat hier toen al bos was van een veel groter maar ondertussen zo goed als verdwenen "Bois de Goor"

Onze afdeling heeft dan ook beslist voor deze twee kavels te strijden om de bestaande situatie te behouden. De inkleuring van deze kavels is volgens ons immers een historische vergissing en de meeste instanties die we anschreven geven dat ook toe in hun antwoord. Eerst werd uitgezocht in welke fase de verkoop was. Door de eigenaar van de kavels werd reeds een ontbosningspremie betaald en er werden ook twee adviezen teruggevonden van Bos en Groen (omdat het om een zonevreemd bos gaat) en van de provincie Antwerpen (waterbeheerder van de Goorbosbeek). Zo schreef onze afdeling tal van betrokken instanties aan om duidelijk te maken dat hier bouwen een fatale vergissing zou zijn. Door hier te bouwen, wordt een nieuw probleem gecreëerd wordt, een nieuw sociaal drama, van huizen die overstromen en alle schade eraan verbonden. Bovendien is het ruimtelijk niet verstandig hier te bouwen, de monding van de Goorbosbeek (met o.a het retentiebekken) zal compleet geïsoleerd raken van de rest van de Goorbosbeekvallei (met o.a het fort van Duffel). Indien er hier gebouwd wordt, wordt de versnippering nog maar eens in de hand gewerkt. Bovendien vinden we het ook absurd dat er zoveel geïnvesteerd wordt in nieuwe bossen, als zulke mooie historische zonevreemde bosrelicten zomaar verdwijnen. Volgens ons is dat de omgekeerde wereld: we moeten eerst de bestaande bossen, ook al liggen ze zonevreemd, beschermen. Bovendien ondermijnt het verdwijnen van het bos ook de verdere recreatieve uitbouw van het gebied. Een wandelpad naast de Goorbosbeek zou het ideaal zijn, maar als het perceel bebouwd wordt is dat voor goed onmogelijk. Dit idee werd ook op de gemeentelijke commissie ruimtelijke ordening ondersteund.

We vragen dan ook het volgende: Op korte termijn moeten we vermijden dat iemand de kavels koopt. Door de nieuwe wetgeving rond waterbeleid (de wattertoets) kan en mag hier eigenlijk nooit gebouwd worden, want het risico op overstroming is veel te groot. De overheid die de bouwvergunning moet afle-

ren moet met deze watertoets rekening houden. Daardoor moet de overheid die vergunning eigenlijk weigeren.

De huidige eigenaar moet volgens ons zijn betaalde ontbossingspremie terugkrijgen. In een tweede fase moet het gewestplan omgezet worden van woongebied naar bos- of valleigebied en dient een billijke planschade betaald te worden aan de eigenaar. De eenmalige planschade betalen is volgens ons veel goedkoper op termijn dan telkens waterschade aan de gebouwen via het rampenfonds te betalen. Bovendien is het decreet integraal waterbeheer erg duidelijk: als een overheid de watertoets niet grondig doet in haar beslissing tot afleveren van de bouwvergunning, riskeert zij de eventuele overstromingschade te moeten betalen.

Uit de antwoorden van de meeste instanties kunnen we alleen maar concluderen dat ze ons gelijk geven, maar tegelijk verdekken ze zich achter de volgens hen dure planschade. Uit de antwoorden blijkt ook dat de gemeente Duffel de knoop zal moeten doorhakken. Op de Duffelse milieuraad stelde schepen Jos Hellemans dat deze problematiek wordt opgevolgd.

Als afdelingsbestuur hebben we echter besloten er alles aan te doen (ook al is het vechten tegen de bierkaai) om hier geen nieuw sociaal drama te creëren en te blijven strijden voor het behoud van het overstroombaar en zeer waardevol bos, omdat we er van overtuigd zijn dat hier bouwen alleen maar ellende met zich meebrengt en hier niemand beter van wordt.

Johan

En hoe zit het nu met het gebied van de « Vuile Plas » in Kontich ???

Als dit afdelingsboekje in je bus valt zijn de werken van de eeuw aan de ring van Antwerpen al meer dan een maand bezig. Of dit effectief tot meer filellende zal leiden weten we misschien ook al, maar een gunstig neveneffect zal alleszins zijn dat heel wat autependelaars willens nillens het openbaar vervoer gaan leren kennen en hopelijk waarderen.

Uiteraard gaat dit artikel hier niet over, wel over het feit dat heel wat grond (250,000 kubieke meter om precies te zijn) verhuist naar het gebied van de Vuile Plas, ten westen van de E19 (en op de plaats van het ter ziele gegane Grote Ring-tracé). De meeste kennen dit gebied als een zich spontaan ontwikkelend natuurlijk gebied dat teveel gefrequent wordt door luidruchtige motorcrossers en welstellende 4x4 bezitters. Het is echter ook eigendom van het departement Bruggen en Wegen en door haar ligging uitermate geschikt voor grondstockage.

Dit zou het ook gebleven zijn ware het niet dat enkele alerte Natuurpunters al jaren geleden de natuurwaarden van dit gebied duidelijk erkenden. Vooral

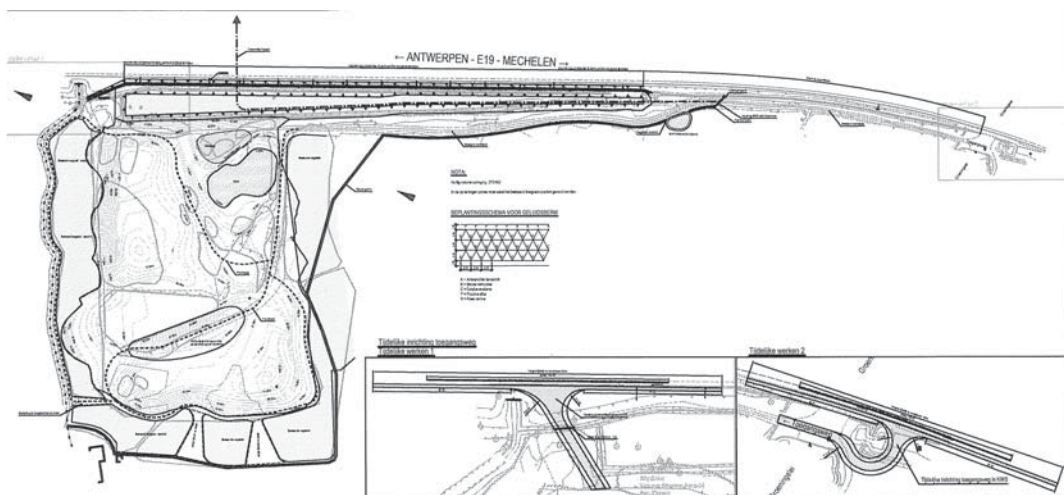
BELEID

mensen als Wim Cambien (Oude Spoorweg) en later Armand Cuypers (Zuidrand) hebben systematische inventarisaties uitgevoerd. De samengevatte resultaten hiervan zijn eerder al in artikelvorm verschenen in "Van Nete tot Vuile Plas".

Mede hierdoor en wat media-aandacht hebben de afdelingen Natuurpunt Oude Spoorweg en Zuidrand Antwerpen vorig jaar kunnen vermijden dat het grondverzet van de ringwerken zou resulteren in een saaie zandhoop (een beetje zoals het oostelijk deel) die wellicht uiteindelijk enkel nog de harde recreatie zou dienen.

In samenspraak met de betrokken administraties werd een alternatief plan uitgedacht waarbij rekening gehouden werd met het huidige reliëf, een reeds aanwezig ven en de begrenzende bosvegetaties. Een groot deel van het grondverzet krijgt zijn bestemming in een grote aarden wal langsheen de E19. Eenmaal beplant met streekeigen bomen en struiken moet deze wal een visueel en geluidsscherm vormen voor het ganse gebied. De resterende gronden worden verwerkt in kleinere heuvelruggen en een zandwal naast het bestaande ven. Deze zandwal, op het zuidwesten gericht, zal hopelijk de vroegere oeverzwaluwpopulatie terug lokken. Als de grondwerken achter de rug zijn hopen we dat de natuur, hier en daar geholpen met wat aanplant van bos en houtkanten, zich terug van het gebied gaat meester maken. Het bijgevoegde aanschouwelijk plannetje probeert een impressie te geven van hoe het er na verloop van tijd

zou kunnen uitzien, inclusief de aanleg van nieuwe wandelpaden (dit plan is tevens beschikbaar op onze website: www.natuurpunt.be/oudespoorweg onder natuurgebieden/Vuile plas/zandstockage). Of het effectief ook zo gaat evolueren hangt af van de verdere samenwerking tussen Natuurpunt en de overheidsdiensten. Vanuit Natuurpunt zullen we alvast trachten het beheer en de evolutie van dit natuurontwikkelingsgebied op de voet te volgen (via inventarisaties) en hopen we alsnog dat dit gebied aan Natuurpunt kan overgedragen worden.

Tenslotte nog dit: de inrichting zal gepaard gaan met heel wat hinder en trafiek. Om 250,000 kubieke meter grond te vervoeren zijn minstens 10,000 transportbewegingen nodig. Hiervoor werd een tijdelijke oprit gecreëerd vanuit de E19. Na het lossen van de lading, rijden ze terug de E19 op om via het oprittencomplex in Kontich terug naar de ring te rijden. Om te vermijden dat de E19 wordt herschepen in een modderpoel, gaat elke lege vrachtwagen eerst nog eens door een wasinstallatie.

De herinrichting van de "Vuile Plas" biedt nog een andere opportuniteit in die zin dat het een ontradingseffect voor de harde recreanten kan betekenen. Van kolossaal belang is om bij het einde van de werken voldoende maatregelen (toegang, controle e.d.) in te bouwen dat motorcross en 4x4 geen kans meer krijgen om zich terug te installeren. Dit zal wellicht nog een niet te onderschatte uitdaging worden voor onze Natuurpuntafdelingen. Het wordt alleszins op de voet gevolgd en geëvalueerd.

Wim

BELEID

Ontstaan van een stadsrandbos Antwerpen, een dossier dat zijn weg naar Kontich gevonden heeft !

Ieder heeft wel al gehoord van de zogenaamde *stadsrandbossen*. Alle grote steden in Vlaanderen zijn er mee bezig, sommige staan al wat verder dan andere. Zo is de eerste bosuitbreiding reeds gerealiseerd in Kortrijk terwijl Gent aanstalten maakt. Ook Antwerpen 'ontsnapt' er niet aan, tot spijt wie het misschien benijdt... Maar alvorens concreet te worden, toch voor alle duidelijkheid enkele belangrijke voorbeschouwingen.

De stadsrandbossen moeten gezien worden als één van de vele initiatieven om aan de effectieve *10,000 ha ecologische bosuitbreiding* te geraken zoals voorzien wordt in het kader van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen, en waarvan de *realisatie tegen 2007* voorzien is. Steden zoals Antwerpen hebben de neiging uit te breiden als een olievlek met een toenemende verstedelijking in de omliggende gemeenten. De huidige bevraging in bijvoorbeeld Kontich naar de grens van het grootstedelijk gebied Antwerpen leidt in dit verband tot visieloze (of hilarische) suggesties van ons eigen college van burgemeester en schepenen. Terwijl het gezonde verstand de huidige open ruimte van de pijpleidingenstrook als natuurlijke grens ziet, durft het college een voorstel te formuleren waarbij heel Kontich-Centrum en Kontich-kazerne bij "t Stad" zouden gaan behoren. De zuidelijke grens -hou je vast- loopt volgens hen dwars door Kapellekesbos. Dat hierdoor bijvoorbeeld gronden van de familie Jacobs (JJ uit KK voor de insiders) net binnen de 'nieuwe' stedelijke perimeter vallen is eerder een toevaligheid te noemen.

Terug naar het stadsrandbos...

De uitdijende verstedelijking gaat gepaard met toenemende mobiliteitsproblemen en de leefbaarheid van de bewoners zelf. Om dit laatste te garanderen moet er voldoende toegankelijk groen voorhanden zijn om af en toe toch even tot rust te komen. Het stadsrandbos dat voorop gesteld wordt moet uiteindelijk in een *effectieve bosuitbreiding van 200 à 300 hectare* resulteren. Het is echter *niet de bedoeling*, en zelfs niet wenselijk/haalbaar, om de meest geschikte locatie(s) integraal te bebossen. Het halfopen landschap zal nagestreefd worden en bestaande bosarealen zullen waar mogelijk preferentieel uitgebreid worden. De definitie "stadsrandbos" is bijgevolg een ongelukkige woordkeuze en heeft niet echt de discussie errond vooruit geholpen.

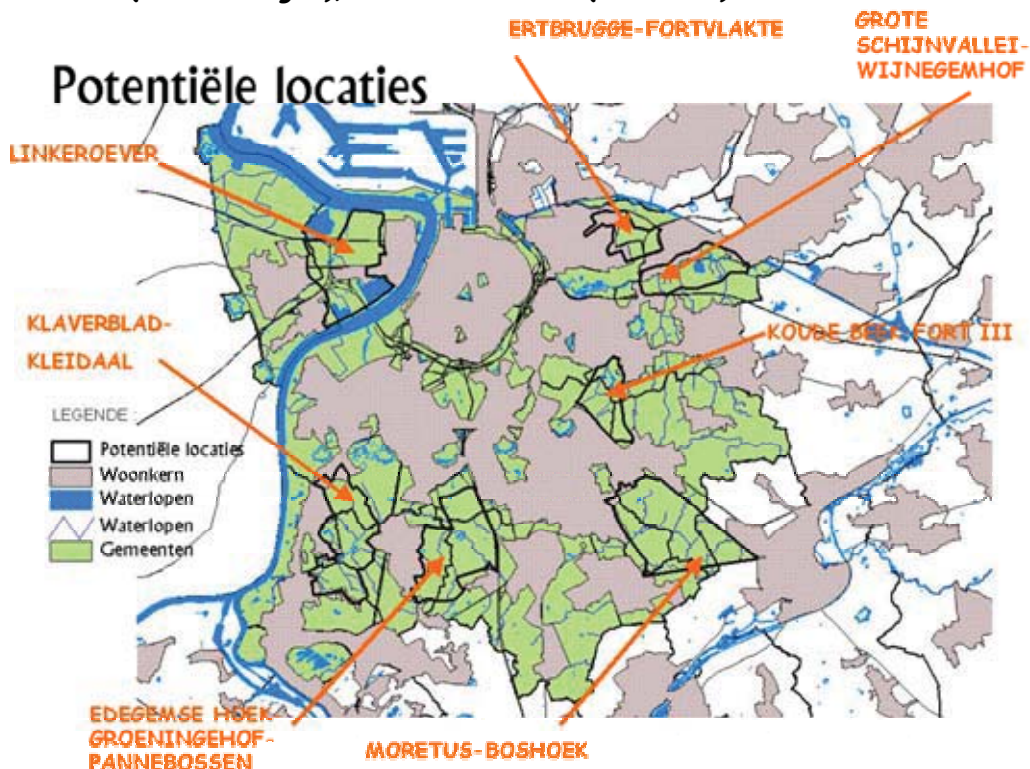
De uiteindelijke keuze van 3 '*meest geschikte lokatie's*' zijnde *Klaverblad-Kleidaal* (Aartselaar), *Pannebossen-Edegemse Hoek* (Kontich) en *Moretus-Boshoek* (Boechout) is het resultaat van een uitgebreide voorstudie en selectieprocedure van 1,5 jaar door de tijdelijke gecombineerde studiegroep van Aeolus samen het VBV (Vereniging voor Bos in Vlaanderen).

In de eerste plaats werd de regio Antwerpen conceptueel verdeeld in *twee deelgebieden*, grosso modo ten noorden en ten zuiden van het Albertkanaal. Beide gebieden verschillen immers voldoende om afzonderlijke initiatieven te genereren. Het *noordelijk deel is reeds bosrijk* echter met veel privé-bezit, residentiële wijken en versnippering. De krachtlijnen uit dit voorstel zijn een ontsnippering door geïsoleerde gebieden via lijnelementen met mekaar te verbinden, samen met een sterke recreatieve uitbouw met ondermeer een intensi-

fiëring van het fietsroutenetwerk (een beetje naar het Limburgs voorbeeld) met 'poorten' en knooppunten.

De **zuidelijke regio is daarentegen zeer bos-arm** en een totaal andere aanpak drong zich hier op. Hier werden bij de aanvang van de studie liefst 7 gebieden naar voor geschoven. Dit was het eenvoudigste deel van de oefening, aangezien het gewoon alle resterende open ruimte zijn die nog redelijk dicht tegen de Antwerpse kern aanleunden, nl. in wijzerzin **Linkeroever, Ertbrugge-Fortvlakte (Wijnegem), Grote Schijnvallei-Wijnegemhof, Koude Beek-Fort III (Wommelgem), Moretus-Boshoeck (Boechout), Pannebossen-Edegemse Hoek (Kontich-Edegem), Klaverblad-Kleidaal (Aartselaar).**

Al deze gebieden werden onderworpen aan een hele matrix van bevragingen in diverse geledingen. Er was niet enkel een inspraakronde voor **natuur**, waar wij - naast AMINAL Bos & Groen- vanuit Natuurpunt de belangrijkste speler waren, maar ook voor de **recreatieve en landbouwsector**. Alle gebieden werden onderworpen aan een indrukwekkende lijst **criteria** gaande van bereikbaarheid vanuit het stadscentrum, ecologische waarde, bosrelictelementen naar graad van actieve landbouw, uitbollingsgraad, percentage privé-bezit. Hierbij werden alle mogelijke plannen (gewestplannen, GNOPs, MAP, GAS (gewenste agrarische structuur)) boven en naast mekaar gelegd. Voor **elke sector** (landbouw, natuur, recreatie ed) **werd een waarde** aan elk gebied gegeven. Genormaliseerde scores werden uiteindelijk samengevoegd die dan tot een finale keuze zou moeten geleid hebben. Heel deze oefening zou eenvoudig geweest zijn moest één ge-

BELEID

bied afgetekend eruit springen. Dat was -en beetje binnen de verwachtingen- echter niet zo. Niet minder dan **3 gebieden** kwamen min of meer gelijkwaardig uit de studie, *Klaverblad-Kleidaal, Pannebossen-Edegemse Hoek en Moretus-Boshoek*.

Gedurende deze procedure heeft *Natuurpunt Oude Spoorweg* samen met *Natuurpunt Zuidrand Antwerpen* heel stevig aan de wagen getrokken en zelfs de richting mee bepaald om tot het eindresultaat van de 3 zuidelijke gebieden te komen. Hierbij dient opgemerkt te worden dat in eerste instantie 'ons gebied' in Kontich helemaal niet zo gunstig stond geklasseerd (op een gegeven moment zelfs positie 4 of 5) en *uit de boot dreigde te vallen*. De oorzaak hiervan was de aanwezigheid van 'georganiseerde motorcross' (??), golfuitbreiding (?) en een bestoft GOM-idee om heel de zone aan Kapittelhoeve alsnog als KMO-gebied te vrijwaren. Uit een vervlogen contactblad herinneren we ons dat de toenmalige (en huidige) burgemeester zich daar vierkant tegen verzette. Blijkbaar onvoldoende om dit dossier definitief weg te bergen. Dit leert ons dat we steeds alert moeten blijven... De implanting van een KMO-gebied zou de oppervlakte zodanig klein maken dat het niet meer in aanmerking kwam voor stadsrandbos. Door beide Natuurpuntafdelingen werden argumenten ingebracht die toen nog niet voorhanden waren: (i) *herinrichting van het gebied de "Vuile Plas"* (incl. Fietsroute en vogelkijkhut) wat belangrijk is om op korte termijn een aanzienlijke bosuitbreiding te garanderen (haalbaarheidsfactor!); (ii) het (nog steeds niet officiële) *GNOP-Kontich* en dat van *Edegem* waarin de valleien van Mandoerse en Edegemse beek als belangrijke open landschappen met functieverweving moeten behouden blijven; (iii) de geplande *doortrekking van de tram* via Boniverlei naar het op- en afrittencomplex van E19 (bereikbaarheidsfactor!) etc); (iv) gemiddeld *de kortste afstand* tot de dichte bevolkingskernen van Antwerpen stad.

Onze argumenten hebben ervoor gezorgd dat Pannebossen-Edegemse Hoek naar positie 2 is opgeschoven.

Terwijl in theorie het mogelijk moet zijn om één gebied naar voren te schuiven, blijkt dit in de praktijk ten zeerste onhaalbaar. De reeds verregaande versnippering, nabijheid van woonkernen, grote infrastructuur, actieve landbouw en grondspeculatie maakt dat het vrijwel onmogelijk is om de doelstelling van bosuitbreiding in één gebied te halen.

De 3 zuidelijke gebieden hebben echter een belangrijke troef achter de hand. Onderling worden ze via de brede (vroegere) reserveringsstrook met mekaar verbonden waardoor een belangrijke *westelijke en oostelijke uitbreiding* mogelijk wordt, niet alleen voor natuurversterkende elementen maar potentieel ook voor fiets- en wandelrecreatie!

Dit heeft uiteindelijk geleid tot het naar voren schuiven van alledrie de gebieden (met verbindingsas) en een *opsplitsing van de beoogde bosuitbreiding*. In Klaverblad-Kleidaal kan een beperkte bosuitbreiding die vooral bufferend moet zijn voor de aanwezige natuurwaarden. In Pannebossen-Edegemse Hoek ligt het accent op bosuitbreiding (o.a. Vuile Plas) met recreatief medegebruik van het open landbouwgebied. Tenslotte streeft men in Moretus-Boshoek naar bosverbindende bosuitbreiding en een heus complementair recreatief stadsrandbos.

Dit voorstel heeft ondertussen zijn weg reeds gevonden naar de verschillende betrokken milieuraden. Hier heeft Natuurpunt Oude Spoorweg en Zuidrand er opnieuw voor gezorgd dat de violen gelijk gestemd bleven (en werd vermeden dat bv. Edegem enkel voor hun gebied zou gaan en de andere twee gebieden niet zou promoten). Uit deze MR-ronde is er tenslotte een gezamenlijke standpunt gekomen.

In mei is er dan nog een koepelvergadering geweest van milieuraden in Aartselaar waar de studiegroep het uiteindelijke voorstel heeft geformuleerd en de volgende fase heeft aangekondigd. Deze fase is een **haalbaarheidsstudie en een concrete uitwerking van één van de drie gebieden**. De drie deelprojecten gelijktijdig opstarten werd -terecht- als onrealistisch geacht. Het 'proefkonijn' wordt Pannebossen-Edegemse Hoek, mede omdat dit gebied tevens deel uitmaakt van de te realiseren 'groene vinger' die zich vanuit Wilrijk uitstrekt tot Reet en Rumst en waarvoor de streefbeeldstudies bijna rond zijn (en ter advies zullen voorgelegd worden).

Vanaf deze fase worden de betrokken gemeenten intensief in de overleggronde betrokken en zal uiteindelijk een gezamenlijke (gemeente-provincie-gewest) studieopdracht uitgeschreven worden. Tegelijk wordt ook een communicatieplan opgesteld om de verschillende sectoren en gemeenten daadwerkelijk op de hoogte te houden van de verdere initiatieven.

Natuurpunt Oude Spoorweg blijft uiteraard geïnteresseerd en zal zich actief blijven inzetten om dit dossier, met al zijn aspecten, in goede banen te blijven leiden.

Wim

Eerste resultaten van het bermplan nu al te zien op de AWW bekkens

Nog voor het eigenlijke beheersplan plan in werking treedt, zijn de resultaten op de AWW-bermen al zichtbaar. Toen ik met Vic op 24 juni de bermen ben gaan bekijken van voornamelijk AWW 2 (het moeilijkste bekken) en AWW 3 waren de resultaten opvallend. Het AWW 1-bekken is een prachtige bloemenrijkdom.

In het bermbeheersplan werd een afwijking gevraagd op het bermbesluit met als doel bepaalde percelen te maaien tussen 1 en 10 juni. Dit jaar werd er echter niet gemaaid in deze periode, omdat de afwijking nog niet werd verkregen. De geplande vroege maaibeurt tussen 1 en 10 juni (vooral knooppkruid en margriet in volle bloei staan) was een experiment om net de grassen klein te krijgen.

Waarschijnlijk zal zo vroeg maaien toch niet nodig zijn in de toekomst. De resultaten van de twee latere maai beurten van de twee voorgaande jaren zijn immers verbluffend (zie lager).

Het zou bovendien zeer nefast zijn die stroken eind juni-begin juli te gaan

NATUURBEHEER

maaien. Bij dit type bermen staan de meeste planten (waaronder knolsteenbreek) in volle bloei. Maaien tussen 10 juni en 15 juli zou dan de grassen de bovenhand geven.

De grassen zijn echter nu al opvallend minder aanwezig en veel minder dominant. Ook andere ruigtekruiden zoals berenklauw en fluitenkruid zijn sterk achteruitgegaan. Dat is een zeer positieve evolutie. De bermen waren nog nauwelijks te herkennen in vergelijking met 2 jaar geleden toen ze geïnventariseerd werden (de meeste soorten werden wel teruggevonden maar hun verhoudingen (abondantie) waren al helemaal gewijzigd). Opvallend is de

muizenootje

toename van het knooppkruid en vlinderbloemigen, ook wel margriet en op vele plaatsen zelfs de sterke kolonisatie van de grote ratelaar. Dat is bijzonder positief. De hoofdreden van deze wijziging in vegetatie is dat de voorgaande jaren de bermen van AWW 2 en 3 veel later werden gemaaid (ten vroegste 15 juli ipv de datum in het bermbesluit die tussen 1995 en 2001 werd toegepast). Hieruit kan men besluiten dat de vergrassing die aan de gang was niet met voedselaanrijking te maken had. De nefaste maaidatum tussen 15 juni en eind juni-begin juli was de oorzaak is van de vergrassing. Ik heb daarom voorgesteld aan de mensen van AWW om alle afgebakende bermen die in het maaieregime vallen van 1-10 juni en deze van na 15 juli, **allemaal pas tussen 15 juli en ten laatste 25 juli te maaien**. We zullen volgend jaar het resultaat van deze maaibeurt opvolgen en de kans is reëel dat de voorgestelde 1-10 juni maaibeurt volgend jaar al kan verdwijnen.

Ik heb ook de resultaten van het niet gazonmaaien gezien op AWW 3, ook hier zijn verbluffend mooie resultaten met een zee aan bloemen als resultaat.

Kortom, ik heb het idee dat de AWW-bermen zeer snel hersteld zullen zijn. Voor vele bermen zal zelfs de juli maaibeurt wegvallen en zal het volstaan om nog enkel eind oktober te maaien. Maar laat ons niet te voorbarig zijn, want zover is het natuurlijk nog niet. Eerst verder de vergrassing een halt toe roepen met een zomermaaibeurt na 15 juli.

Johan

Grote ratelaar gevonden in onze natuurgebieden

Ook al staan er op het hooiland van de Mosterdpot nog veel netels, het jarenlange beheer van maaien en afvoeren begint stilaan resultaat op te leveren. De brandnetels zijn nog met velen maar hun vitaliteit begint duidelijk achteruit te gaan. Ze vormen snel zaad en hun bladgroei is beperkt, twee duidelijke kenmerken dat ze onder stress staan. Het gras groeit nog nauwelijks en enkele planten zoals grasmuur en zachte ooievaarsbek komen stilaan meer en meer te voorschijn. Hier en daar staan ook al serieuze kluiten ruige zegge, maar de mooiste vondst is wel meerdere groepjes grote ratelaar. Deze plant is een half-parasiet op grassen en komt alleen maar voor in meer voedselarme weilanden en bermen.

Waarschijnlijk zal het grasland achter het kloosterbos evolueren naar een schraal rivierduingrasland, waar vooral zandminners hun gading zullen vinden.

Vermits grote ratelaar massaal bloeit op de nabijgelegen AWW-bermen, is het uiteindelijk niet zo verwonderlijk dat dit mooie plantje ook opduikt in het weiland van de Mosterdpot.

Veel sterker is de ontdekking van één plantje grote ratelaar in een hooiveldje van de Oude Spoorwegberm. Vermits de hooilandjes op de berm veel meer geïsoleerd zijn van andere natuurgebieden, zal kolonisatie door zeldzame planten hier altijd trager verlopen. In een geschikt biotoop, zal ratelaar zich sterk uitbreiden. We hopen dan ook dat binnen enkele jaren de grote ratelaar op alle hooiveldjes langs de berm bewonderd kan worden.

Deze mooie resultaten steken alleszins een hart onder de riem van alle terreinbeheerders en vrijwilligers die ontzettend veel werk verzetten in de natuurgebieden.

Johan en Dirk

De uitgevoerde beheerswerken zorgen ook voor de wandelaar en natuurliefhebber:

In de Babbelbeekse Beemden is het wandelpad rondom gemaaid. In de Mosterdpot wordt ook het wandelpad (bv. langs het retentiebekken) geregeld 'bijgewerkt'.

En langsheen de Oude Spoorwegberm is met het beheersweekend in Juni het wandelpad volledig gemaaid vanaf houthandel Van Den Eynde aan De Mechelsesteenweg in Kontich tot een eind voorbij de Vosberg in Rumst. (Er rest nog een klein stukje in te richten als wandelpad naar Notmeir in Duffel).

Kom gerust een bezoekje brengen aan onze natuurgebieden.

Dirk

AFDELINGSWERKING

Verslag van de herpetologische excursie op 22 mei

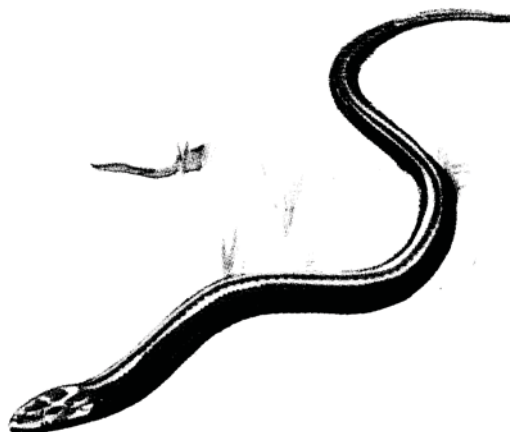
Op zaterdag 22 mei bemerk ik ter hoogte van de kerk van Waarloos onze voorzitter Johan samen met Gerd Dossche van de hylawerkgroep. De temperatuur ligt aan de lage kant en de frisse noorderwind maakt het extra fris, maar de zon is wel van de partij. Op het programma staat een zoektocht naar amfibieën en reptielen (ook herpetofauna genoemd) in de Oude Spoorwegberm, een schitterende corridor die tal van fauna en flora herbergt.

Onder stenen vinden we enkele juveniele gewone pad terug. Wat verder fladdert er een landkaartje en een oranje tip. Ook drie bonte zandoogjes dartelen samen om ons heen. In een poel die amper anderhalf jaar werd aangelegd krioeelt het van de dikkopjes. In de poel aan de Beekboshoek ligt een dode rat, waarop een hele zwerm dikkopjes terug te vinden is. Blijkbaar is zo'n dode rat voor de dikkopjes een niet te versmaden lekkernij. Tenslotte vinden ook nog een alpenwatersalamander en bruine kikker het prettig om hier te wonen. Door het frisse weer is het een koud kunstje voor Gerd om de vuurjuffer op foto te zetten. Een fuik die gisteren door Johan te water werd gelaten leverden geen amfibieën op, maar er zaten wel verschillende grote libellenlarven in, echte roofdieren zijn dat als je die kaken eens van dichterbij bekijkt. De hazelworm kregen we niet te zien, volgens Gerd was het daarvoor te koel. Volgende keer maar beter.

Rond het middaguur verlaat Gerd ons wegens andere hylaverplichtingen (excursie voor SOS adder), maar net als we de excursie willen beëindigen belt Peter naar Johan waar hij kan aansluiten. Onze amfibieënspeurtocht gaat dan ook verder richting retentiebekken van zodra Peter zich aangesloten heeft. We besluiten de poelen op het retentiebekken te onderzoeken en ja hoor, we treffen op de twee kleinste poeltjes de middelste groene kikker in grote getale aan. Echt veel zin om te kwaken hebben ze niet, waarschijnlijk door het te koele weer. Wat doet dit deugd om dit schouwspel in je eigenste natuurreservaat te mogen meemaken. Ook het vennetje dat door het BPA Zandstraat bedreigd wordt, wordt bekeken. Ook hier minstens 20 kwakende groene kikkers. Tenslotte doen we nog een aantal andere poelen aan op de Mosterdpot en tegen 17.00 uur ronden we af.

Ontgoocheld omdat de hazelworm verstek liet gaan? Zeker niet, want het was een aangename en leerrijke dag ... en dat smaakt natuurlijk naar veel meer!

Ben

Afdelingsbestuur

Indien je meer informatie wenst over onze afdelingswerking, over Natuurpunt v.z.w., of over wat dan ook, contacteer gerust onze bestuursleden:

Jan Holsters

Erevoorzitter

Johan Asselberghs

Voorzitter, beleidsverantwoordelijke, afgevaardigde Mina-raad en Gecoro Duffel, conservator 'Babbelbeekse beemden'
Molenstraat 44, 2570 Duffel
015/31 94 88 ; gsm:0479/65 29 07
johan.asselberghs@skynet.be

Dirk Costrop

Ondervoorzitter, redactie, verantwoordelijke promotie en zoogdierenwerkgroep, voorzitter Mina-raad Duffel
Waarloossteenweg 10B, 2570 Duffel
015/31 93 75
dirk.costrop@pandora.be

Lutgarde Van Driessche

Secretaris, conservator 'De Mosterdpot', verantwoordelijke insectenwerkgroep
Zandstraat 15, 2570 Duffel
015/32 01 66
lutgarde.vandriessche@pandora.be

Ludwig Gladines

Penningmeester
Rauwaard 23, 2550 Waarloos
03/458 41 35
ludwig.gladines@versateladsl.be

Wim Annaert

Conservator 'Oude Spoorwegberm', afgevaardigde Mina-raad en Gecoro Kontich
Montfortstraat 75, 2550 Kontich
03/457 28 03

Luc Giglot

Conservator 'Oude Spoorwegberm', afgevaardigde Mina-raad en Gecoro Kontich, materiaalverantwoordelijke Kontich
Vitsenveld 30, 2550 Kontich
0485/61 70 22
luc.giglot@pandora.be

Vic Michiels

Conservator 'De Mosterdpot', verantwoordelijke vogelwerkgroep
Koning Albertstraat 68, 2800 Walem
015/20 38 08
vmichiels@mac.com

Danny Dewelde

Verantwoordelijke Hylawerkgroep en NME
Beukheuvel 22, 2570 Duffel
015/31 50 93
danny.dewelde@skynet.be

Guido Vandevelde

Bestuurslid
Vekenveld 11, 2550 Kontich
03/457 78 64
giedovdv@pi.be

Ingrid Vandeputte

Bestuurslid
Beekboshoeke 2 bus 4, 2550 Waarloos
015/31 53 27

Nicky Winand

Feestverantwoordelijke
Beukendreef 25, 2550 Kontich
03/458 26 87

Lieve De Bie

Bestuurslid
P. De Vochtlaan 18, 2550 Waarloos
0477/54 17 40
lieve.debie@pandora.be

Carl Tiebos

Conservator 'Babbelbeekse beemden'
Muishondstraat 25, 2500 Lier
015/32 02 29
carl.tiebos@pi.be

Birger Robbeets

Contactpersoon JNM
Bloemenstraat 8, 2570 Duffel
padjesbirger@hotmail.com

Website:

<http://www.natuurpunt.be/oudespoorweg>

Activiteitenkalender

woensdag 18 augustus 2004	Beheerswerken in natuurgebied de Mosterdpot
Vanaf 18u tot 20u; afspraak op de parking aan de ingang van het natuurgebied, Mechelbaan (baan Lier Mechelen), vlakbij de spoorwegbrug te Duffel Contactpersoon: Vic Michiels, 015/20 38 08 of 0475/96 59 03	
zaterdag 21 augustus 2004	Beheerswerken in natuurgebied de Mosterdpot
Vanaf 9u30 tot 12u; afspraak op de parking aan de ingang van het natuurgebied, Mechelbaan (baan Lier Mechelen), vlakbij de spoorwegbrug te Duffel Contactpersoon: Vic Michiels, 015/20 38 08 of 0475/96 59 03	
vrijdag 27 augustus 2004	Nacht van de vleermuis: dia's over vleermuizen, nachtwandeling (zaklamp!) en batcafé
Afspraak om 20u in de benedenzaal bibliotheek O.L.Vrouwlaan 1 te Duffel; einde omstreeks 23u30 Contactpersoon: Dirk Costrop, 015/31 93 75	
zondag 29 augustus 2004	Promotiestand op de boerenmarkt te Waarloos
Vanaf 9u op het basketbalpleintje in Waarloos. Einde rond 17u Contacteer: personen: Dirk Costrop, 015/31 93 75	
zaterdag 11 september 2004	Onze onovertrefbare afdelingsbarbeque: just be there! Zie ook elders in dit nummer
Vanaf 15 uur tot... Contactpersoon: Wim Annaert, 03/457 28 03	
zondag 12 september 2004	Open Monumentendag met als thema: Natuur . Kom mee wandelen of fietsen door Duffel
Vanaf 10u tot 18u, in domein De Locht, aan de Liersebaan te Duffel Contactpersonen: Dirk Costrop, 015/31 93 75 en Johan Asselberghs, 0479/65 29	
zaterdag 18 en zondag 19 september 2004	Maaibeheer in natuurgebied de Oude Spoorwegberm
Afspraakpunt 18 september: Beekboshoeke te Waarloos-Kontich Afspraakpunt 19 september: Oude Waarloossteenweg te Waarloos-Kontich Doorlopend vanaf 9u30 tot 17u (later toekomen en eerder vertrekken kan natuurlijk ook steeds. Het kan wel nuttig zijn om Luc of Wim vooraf te contacteren, om de werkplek zo efficiënt mogelijk te bereiken) Contactpersonen: Wim Annaert, 03/457 28 03 of Luc Giglot, 0485/61 70 22	

Activiteitenkalender

woensdag 22 september 2004	Beheerswerken in natuurgebied de Mosterdpot
Vanaf 18u tot 20u; afspraak op de parking aan de O.L.Vrouwkapel te Duffel Contactpersoon: Vic Michiels, 015/20 38 08 of 0475/96 59 03	
zaterdag 2 en zondag 3 oktober 2004	Beheerswerken in natuurgebied de Babbelse Beemden: maaibeheer
Afspraakpunt: aan de ingang van het natuurgebied (zijstraat van het Senthout te Duffel) Doorlopend vanaf 9u30 tot 17u Contactpersonen: Johan Asselberghs, 0479/65 29 07 of Carl Tiebos 015/32 02 29	
zaterdag 9 oktober 2004	Week van het bos: Wandeling in de Mosterdpot
Afspraak om 14u op de parking aan de ingang van het natuurgebied, Mechelbaan (baan Lier Mechelen), vlakbij de spoorwegbrug te Duffel. Einde rond 17u. Contactpersonen: Lutgarde Van Driessche 015/32 01 66	
zaterdag 16 oktober 2004	Beheerswerken in natuurgebied de Mosterdpot
Vanaf 9u30 tot 12u; afspraak op de parking aan de O.L.Vrouwkapel te Duffel Contactpersoon: Vic Michiels, 015/20 38 08 of 0475/96 59 03	
zaterdag 6 november 2004	Beheerswerken in natuurgebied de Mosterdpot
Vanaf 9u30 tot 17u; afspraak op de parking aan de ingang van het natuurgebied, Mechelbaan (baan Lier Mechelen), vlakbij de spoorwegbrug te Duffel Contactpersoon: Vic Michiels, 015/20 38 08 of 0475/96 59 03	

Infopagina Natuurpunt afd. Oude Spoorweg

Bezoek onze website: www.natuurpunt.be/oudespoorweg

Grondgebied: Kontich, Waarloos en Duffel

Lidgeld en abonnementen:

Het lidmaatschap bedraagt € 20, en is geldig voor het ganse gezin.

Leden van Natuurpunt kunnen zich ook abonneren op de gespecialiseerde tijdschriften Natuur.focus (natuurstudie tijdschrift) en Natuur.oriolus (voor vogelkijkers): zie tabel hieronder.

Stort het vereiste bedrag op rekeningnummer 230-0044233-21 van Natuurpunt, Kardinaal Mercierplein 1, 2800 Mechelen

U kunt uw lidmaatschap ook domiciliëren: vermeldt dan wel steeds ons identificatienr. voor domiciliëring: 00409423736.

U ontvangt:

Lid natuurpunt	X	X	X	X
Natuur.blad (5x/jaar)	X	X	X	X
Natuur.focus (4x/jaar)		X		X
Natuur.oriolus (4x/jaar)			X	X
Van Nete tot Vuile Plas (4x/jaar)	X	X	X	X
Lidgeld	€ 20	€ 28,50	€ 28,50	€ 34,50

Bovendien kan men op aanvraag ook nog Beestig Nieuws, de nieuwsbrief planten en de natuurstudienieuwsbrief Regio Mechelen gratis ontvangen. Informeer bij Dirk Costrop of Johan Asselberghs.

Onze natuurgebieden in beheer of in eigendom:

De Oude Spoorwegberm (16 ha) in Kontich, Waarloos, Rumst en Duffel

De Mosterdpot (15 ha) in Duffel

De Babbelbeekse Beemden (2 ha) in Duffel

U kan ons steunen door een gift te storten ten voordele van onze natuurgebieden. Dit op rekeningnummer 293-0212075-88 met als vermelding :

Nr. 7713 (Oude Spoorwegberm), Nr.7749 (Mosterdpot) of Nr. 7172 (Babbelbeekse Beemden). Voor giften vanaf € 30,00 krijgt u een fiscaal attest.

Wij bieden u:

Talrijke uitstappen, excursies, natuurvriendelijke producten, beheerswerken en nog veel meer ...

Als lid krijgt u trouwens ook korting bij verschillende handelszaken. Voor meer info: zie onze website www.natuurpunt.be/oudespoorweg

Behaag... Natuurlijk

NATUURBEHEER

Ook dit jaar slaan de Milieuraad en het Gemeentebestuur van Kontich samen met Natuurpunt de handen in elkaar voor de **Behaag...Natuurlijkactie**. Het succes van de opeenvolgende campagnes in een twintigtal gemeenten in onze regio heeft ongetwijfeld te maken met de vlotte samenwerking tussen de medewerkers van deze natuurvereniging, gemeentelijke groendiensten, milieudiensten en milieu-adviesraden in de Natuurpunt-werkgroep "Behaag ... Natuurlijk".

(Opgelet: Dit alles geldt enkel voor de inwoners van Kontich! Onze leden in Duffel moeten echter niet wanhopen, want ook daar is er een behaagactie georganiseerd door de gemeentediensten zelf. Geïnteresseerden contacteren hier best de milieudienst van Duffel. De beschikbare pakketten, de samenstelling ervan en de prijzen zullen waarschijnlijk afwijken van onderstaande gegevens.)

Waarom streekeigen groen ?

Hagen, houtkanten en bomenrijen zijn in ons cultuur-landschap vaak de enige verbindingswegen tussen de overgebleven natuurgebieden. Gemengde hagen en houtkanten in landelijke gebieden en privé-tuinen kunnen samen groene linten vormen en zo gedeeltelijk zorgen voor vervanging van de verdwenen struwelen, houtkanten en hak-houtbosjes. Op deze wijze zal de waarde van het landschap zowel voor plant en dier als voor de wandelaar verhogen.

Iedereen kan zijn steentje bijdragen. **U kan vanaf nu tot 22 oktober tegen sterk verlaagde prijzen haag- en klimplanten aan-kopen.** De voordelen van streekeigen groen tegenover uitheems (sier-)groen zijn immers talrijk. Streek-eigen bomen en struiken groeien sneller, zijn beter bestand tegen de grillen van ons klimaat en allerlei ziekten... en zijn heel wat vriendelijker voor uw portemonnee.

Welke planten?

I. Haagpakketten:

Er worden 10 verschillende pakketten aangeboden, naargelang de ruimte die u wenst te beplanten. Het plantgoed van pakketten 1 tot 10 is tussen 80 en 100 cm hoog. De prijzen van de pakketten liggen door de massale samenaankoop veel lager dan de kleinhandels-prijs. Bovendien leert de ervaring ons dat door de boomkweker zeer degelijk plantmateriaal geleverd wordt.

Pakket 1: Houtkant (Vereist voldoende ruimte: een strook van ongeveer 20 m lang en 3 m breed)

Soorten: Zomereik, Es, Winterlinde, Zoete kers, Vogelkers, Lijsterbes. 12 planten: 6 soorten, 2 planten per soort. Goed voor 20 m. Prijs: € 4,5

Pakket 2: Houtkant natte en moeilijke gronden

Soorten: Zwarte els, Grauwe wilg, Schiet-wilg, Boswilg, Gelderse roos en Es. 12 planten: 6 soorten, 2 planten per soort. Goed voor 20 m. Prijs: € 4,5

Pakket 3: Geschoren (doornloze) haag

Soorten: Wilde liguster, Veldesdoorn, Rode kornoelje, Haagbeuk en Gelderse roos. 25 planten: 5 soorten, 5 planten per soort. Goed voor 8 m. Prijs: € 9

NATUURBEHEER

Pakket 4: Doornhaag

Soorten: Sleetdoorn, Meidoorn, Egelantier, Hondсроos. 4 soorten, 6 planten per soort, totaal 24 planten. Goed voor 8 m. Prijs: € 8

Pakket 5: Bloesem- en bessenhaag

Soorten: Sleet- en Meidoorn, Gelderse roos, Rode kornoelje, Sporkehout en Wilde kardinaalsmuts. 6 soorten, 4 planten per soort, totaal 24 planten. Goed voor 8 m. Prijs: € 8.

Pakket 6: Veldesdoornhaag

Soort: Veldesdoorn - 25 planten. Goed voor 6,25 m. Prijs: € 9

Pakket 7: Haagbeukenhaag

Soort: Haagbeuk - 25 planten. Goed voor 6,25 m. Prijs: € 13,5

Pakket 8: Meidoornhaag

Soort: Eenstijlige meidoorn - 25 planten. Goed voor 6,25 m. Prijs: € 9

Pakket 9: Beukenhaag

Soort: Beuk - 25 planten. Goed voor 6,25 m. Prijs: € 13,5

Pakket 10: Vogelbosje

Soorten: Sleetdoorn, Meidoorn, Gelderse Roos, Rode kornoelje, Sporkehout en Hazelaar. 6 soorten, 2 planten per soort, totaal 12 planten. Prijs: € 4

II. Knotwilg

Een mooie landelijke knotwilg bekomt u door het aanplanten van een knotwilgpoot. Dit is een tak afgehaakt van een andere knotwilg, ongeveer 2,5 m lang en 4 tot 6 cm doorsnede. Indien deze poot ongeveer 60 cm diep wordt geplant, zal ze uitgroeien tot een waardevolle knotwilg. Prijs: € 2

III. Klimplanten

Klimplanten zijn helemaal in. Ze groeien en bloeien tegen muren, schuttingen en hekwerken, en zijn ideaal om dit soort constructies te verfraaien en te verlevendigen. Je hebt ze in alle mogelijke variëteiten: prachtig bloeiende, groenblijvende, geurende, ... Klimplanten "wortelen" niet in de muur. Alleen op oudere en verweerde muren of bij gescheurd en afbrokkelend pleisterwerk kan het gebeuren dat zich wortels ontwikkelen die gebruik maken van de voedingsstoffen in de spleten en zo schade aanrichten.

Volgende planten worden door Natuurpunt aangeboden:

- Bosrank : € 3/stuk
- Wilde kamperfoelie : € 3/stuk
- Hop : € 3/stuk

Hoe bestellen ?

Heel eenvoudig ! Op het bestelformulier duidt u uw keuze aan. Dit formulier dient uiterlijk **22 oktober 2003 (om 12 uur)** ingeleverd te worden op de financiële dienst, gelijkvloers gemeentehuis (Gemeenteplein 1) samen met het te betalen bedrag. Je kan dit **bestelformulier** verkrijgen op de milieudienst.

Wanneer afhalen ?

Op zaterdag 27 november

Info

Milieuambtenaar Kontich: Frank Van Den Bergh, tel. 03/450 78 68.

Natuurpunt: Wim Annaert, tel. 03/457 28 03 of Willem.Annart@med.kuleuven.ac.be

Folders met plantbeschrijvingen en onderhoudtips zijn te verkrijgen op de milieudienst. Eveneens als pdf-bestand te vinden op de website www.natuurpunt.be/zuidrandantwerpen.

25 mei 2004 : buizerds ringen.

Het verhaal deed in beperkte kring de ronde : "er worden 3 jonge buizerds geringd in het reservaat het Sneeuwklókje (Voor wie dit nu niet zou weten: dit natuurgebied ligt langs de Itterbeek op de grens van Lier en Duffel".

Aldus stonden we op de bewuste avond aan de moeilijk te vinden ingang van het reservaat met een select groepje: Luc: de plaatselijke conservator, zijn zoon die de klim naar de horst ging wagen, Miel: een gekende ringer, David: een ervaren fotograaf, Carl: een amateur ornitholoog en enkele enthousiaste leken. Voor we tot de kernactiviteit overgingen, genoten we van de rust en de prachtige natuur om ons heen. We bestudeerden diverse insecten en vonden ook een mini bruine kikker met nog volledige staart.

Rondom ons weerklonk het lied van een heel vogelkoor. De buizerdouders zweefden hoog door de blauwe lucht, nietsvermoedend van wat komen zou.

Dan trokken we door de bloemenweide, waar het fluitenkruid ongeveer anderhalve meter hoog stond, richting buizerdnest.

Met zijn professionele materiaal klom de ervaren klimmer langs de enorme stam en tussen de dikke verboste takken van de wilg tot hoog in de top om bij het nest te geraken.

Hij stopte de 3 jonge buizerds in een jutezak en daalde voorzichtig weer af langs zijn lange touw.

De jongen waren slechts 2 weken oud en zaten nog volledig in een dik lichtgrijs dons pakje. 't Was verwonderlijk hoe hun grote gele snavel en dito poten al zo "af" waren, terwijl er op hun lijfje nog niet één fatsoenlijke veer groeide. Speciaal bij alle drie was ook de spierwitte vlek boven op hun kop. Dit had de Miel nog nooit eerder gezien.

De jongen bleven bijna roerloos op de zak zitten en lieten de fotosessie stil over zich heen gaan, op een enkele frêle piep na.

Dan volgde het ringen, een korte, pijnloze behandeling en mochten we de vogels kort en voorzichtig in de hand. Ook dit lieten ze zich danig welgevallen.

Daarna maakte de klimmer zijn tweede trek naar de top om de jongen terug in het reusachtige nest te plaatsen.

Al die tijd hadden de buizerd ouders zich niet laten zien. Pas toen we al een eindje van het nest verwijderd waren, naderde één van hen de boom.

De klus was geklaard en héél tevreden keerde iedereen terug naar huis.

NATUURSTUDIE

Van keuken tot vogelkijkhut

Op 14 april zagen wij 's avonds in de boomkruin op 2 meter van ons keukenvenster (gelegen op de eerste verdieping) een Turkse Tortel de meest onhandige manoeuvres uithalen.

De veel te grote bruine snavel en het dunne verfromfaaide verenkleed verraadden dat het ging om een jonge vogel, pas weggevlogen uit het veilige nest.

En dat al zo vroeg in het voorjaar!

Het vogeltje wrong zich met veel moeite tussen de hoofdtak en enkele zijtakken om zich beschut te nestelen voor de nacht. De volgende ochtend troffen we het nog vredig slapend aan op zijn zelfde plekje in de bottende boomkruin.

De hele week lang leefde de jonge Turkse Tortel daar vlak voor ons keukerraam, zonder zich ook maar enigszins te storen aan ons komen en gaan. De derde dag kreeg onze jonge vriend het gezelschap van zijn broer of zus.

De ouders keken constant op hun jongen toe vanop een lantaarnpaal of vanop onze boom om hun jongen te voeden met kropvoedsel en hen vervolgens nog wat gezelschap te houden.

Dat leverde telkens een knus en lieflijk gezinstafereeltje op.

Gedurende die hele week werden de jongen blootgesteld aan alle mogelijke weersomstandigheden : aprilse grillen op hun best. Scheen de zon, dan koesterden ze zich in haar warmte, elk gezeten op zijn lievelingstak en hielden ze grote schoonmaak in hun verenkleed. Stak de stormwind op, dan kropen ze dicht tegen elkaar aan, neuzen (of bekjes ?) in dezelfde windrichting, stil wachtend op betere tijden. Ook zware regenval trotseerden ze, beide samen gebald tot 1 enkel miezerig verenbolletje.

Het gebladerte van de esdoorn groeide met de dag en de jonge duifjes hapten flink in het frisse groen en later in de groengele bloesemtrossen.

Zeven dagen lang genoten wij van het prachtige schouwspel dat zich voor onze ogen afspeelde. Toen waren de jongen blijkbaar sterk genoeg om definitief uit te vliegen.

Maar misschien zijn de Turkse Tortels die nu nog dagelijks in en uit het inmiddels dichte gebladerte van onze boom vliegen, wel de jongen die wij erin zagen opgroeien.

Ingrid en Nathalie

Ingrid schreef ons het volgende: Ik las in de krant het ontroerende verhaal over het grote verdriet van een boerenwaluw die zijn levenspartner verliest als verkeersslachtoffer en over de hartstochtelijke pogingen die het vogeltje onderneemt om zijn dode partner veilig aan de kant van de autosnelweg te slepen.

Toen kwam er spijtig genoeg een tegenligger aan en moest ik dringend met mijn auto uit de weg. Ik ben dan maar vertrokken zonder nog te kunnen meemaken wat de verdere reacties waren van de ekster in de boom...

Als internetgebruiker moet je zeker ook eens een kijkje nemen op het forum van afdeling De Wielewaal. Allerhande waarnemingen en knappe foto's van vogels, amfibieën, zwammen en insecten zijn erop te vinden:
<http://forum.natuurpunt-wielewaal.be/>

Bij Dirk werd de kerselaar geplunderd door spreeuwen. Toch waren er af en toe leuke dingen te zien. Zoals de lijster die zijn jongen aan het voeren was met afgefallen kersen. De jonge lijsters lieten het zich smaken, en op zeker ogenblik slaat de gulzigheid toe: Een jonge lijster wil een kers helemaal alleen zelf inslikken maar komt dan in problemen met de kersenspit. Gelukkig is er de oudervogel dan nog om de kersenspit terug uit de keel van de gulzigaard te halen...

NATUURSTUDIE

De Babbelbeekse torenvalken.

Ergens in mei vernamen we dat het vaste paartje torenvalken dat de Babbelbeek rijk is, aan het broeden was in de speciaal aangebrachte nestkast.

Toen ik op 29 mei in de Babbelbeek bezig was met hooien, scheerden 2 torenvalken over mijn hoofd. De eerste hield een muisje in zijn snavel, de tweede had blijkbaar ook zin in die smakelijke prooi. Beide vogels landden in een hoge boom en bleven duidelijk zichtbaar. Het bedelende geluid en het gedrag van de tweede vogel deed me veronderstellen dat hij het hongerige jong was van de ouder die de prooi vasthield. De oudervogel liet echter de bedelaar stikken om zijn vangst te gaan afleveren in de nestkast. Daar zaten dus nog hongerlapjes! Ik vreesde dat Miel, de ringer, te laat zou komen voor zijn ringjob.

Op 31 mei passeerde Miel om de jonge torenvalken te ringen. Jammer genoeg onaangekondigd, zodat de belangstellenden deze speciale gebeurtenis niet van dichtbij konden meemaken. Miel vond in de nestkast 4 of 5 donsjongen. Dus helemaal geen uitvliegklare vogels! Waarschijnlijk zag ik die ochtend tijdens het hooien de twee spelende ouders bezig.

De volgende dagen installeerden Nathalie en ik ons enkele malen stilletjes onder de nestkast hopen geluid te horen of beweging te zien. Het wachten leverde ons een aantal mooie waarnemingen op van de ouders die overvlogen, zich op een tak van de populieren rond het nest installeerden om te rusten of zich vertikaal tegen de stam van zo'n boom vastklemden en daar rondkijkend bleven hangen. Zelfs met het blote oog konden we de vogels haarscherp waarnemen.

Op 20 juni zochten we weer even de rust en de schoonheid van de Babbelbeekse Beemden op. Ik liep met mijn ogen op het gras gericht, vol bewondering voor de nieuwe planten- en bloemensoorten die zich aandien. Plots hoorde ik boven mijn hoofd de ijle alarmroep van de torenvalk, gevolgd door het antwoord van zijn partner iets verderop. Eén van hen klemde zich weer handig vast tegen de stam van een populier vlakbij de nestkast, duidelijk in detail zichtbaar. Ik beduidde Nathalie naderbij te komen, maar zij gesticuleerde dat ik tot bij haar moet komen vlak voor het brugje. En gelijk had ze: van daaruit hadden we een prachtig zicht op de nestkast met 2 grote jonge torenvalken, zowat volledig in de veren, die ons met pientere blik aanstaarden.

De vogels omklemden de dikke tak die aangebracht is aan de voorzijde van de nestkast en zaten flink rechtop, borst vooruit, frank naar ons te kijken als een Siamese tweeling. Hun kopjes volgden elke voorzichtige beweging die wij maakten. Regelmatig schuddebolden ze als om de vliegen weg te wuiven en na enige tijd waagde één het zelfs breeduit naar ons te geeuwen... Toen kwam moeder aangevlogen en vatte met wat moeite ook post op de tak van de nestkast naast haar 2 jongen. Qua uitzicht en vederkleed was er amper verschil tussen moeder en jongen. Het symmetrische drietal was een hele fotosessie waard, maar wij hadden geen toestel bij! Even later installeerde vader zich op een tak boven de nestkast en was het gezinnetje voor lange tijd voltallig.

Wat er van de 2 of 3 andere dons-jongen geworden is, kregen we niet te zien. Bij onze poging om iets dichterbij de nestkast te naderen, vertoonden zowel moeder als jongen een vreemd (gealarmeerd?) gedrag: hun kopjes gingen met snelle halen recht omhoog en weer omlaag tussen hun schouders terwijl ze ons in 't oog hielden.

Wij lieten de Babbelbeek opnieuw volledig over aan haar bewoners en keerden enthousiast over onze ontdekking naar huis terug.

Over enkele dagen zullen de jonge torenvalken waarschijnlijk uitvliegen. Zouden ze dan nog even in hun geboortegebied blijven vertoeven vooraleer definitief andere oorden op te zoeken?

Ingrid

WIST JE :

- ☺ dat de plantenwerkgroep onder leiding van Johan en Vic zeer actief was op de AWW-bermen?
- ☺ dat zij op woensdag 25/5, gedreven door de niet aflatende ijver van Johan, van 19 u tot 21.45 u planten determineerden en abundanties bepaalden bij bijna ijselijke temperaturen...
- ☺ dat zij zich vervolgens dienden te ontdoien aan de radiatoren van de AWW-kantine bij een hete kop chocomelk ..
- ☺ dat zij zich op maandag 31/5 wilden toeleggen op de steenanjer, maar dat de regengoden hen hiervan weerhielden door bakken regen, vergezeld van donderslagen en bliksemflitsen op hen af te sturen...
- ☺ dat zij inderhaast dekking zochten in het struikgewas op de berm, alwaar zij een hoogst potsierlijk kluitje vormden: Johan in hemdsmouwen met een totaal haveloze kapotte paraplu boven 't hoofd, Vic die 't parapluwater in zijn kraag gegoten kreeg, de anderen die met druipende gezichten onder hun regenkappen de humor mee hoog hielden...
- ☺ dat die doorweekte bende, eens het ergste nat vergoten, met volle overgave weer aan het determineren ging ...

AFDELINGSWERKING

Verslag Poelentocht van 28 maart 2004

Zondagmorgen om half tien (voor ons bioritme was het nog maar half negen) stonden we met drie aan de vertrekplaats om poelen te gaan inventariseren! Waren al die andere enthousiastelingen vergeten het zomertuur te verplaatsen, één alvast wel, want hij belde rond 12.00 uur of hij nog mee kon aanpikken. Het werd een mooie en soms spannende natuurtocht, en vooral mijn rug heeft de tocht goed doorstaan!

Voormiddag

In de voormiddag werden de poelen (in 2002 uitgegraven door Natuurpunt en de gemeente Kontich) van de Oude Spoorwegberm gecontroleerd. We waren met twee auto's en 3 personen, dus praktisch gezien was het interessant de ene auto te laten staan in Kontich aan houthandel Van Den Eynde, en de andere op de Oude Waarloossteenweg in Waarloos. De eerste poel die grondig onderzocht werd was deze op de grens met Kontich en Duffel en ja hoor! zowel paddensnoeren als een tiental klompjes kikkerdril veilig verscholen tussen de pitrus in een wat ondieper stuk. We hoorden in het terugkomen ook enkele scholeksters. Daarna kwam de poel aan de Waarloossteenweg aan de beurt. In het begin zag het er weinig belovend uit maar ja hoor, ook hier kikkerdril en na wat beter in het water te turen ook paddensnoeren en zelfs erg veel. Een volgende poel was deze iets na de spoorwegberm. Een verwilderde roodwang dook weg en ikzelf verongelukte bijna in een verborgen kleine put (zonder veel erg!), ook hier paddensnoeren gewikkeld rond de jonge opschietende elzen. Het moerasje nabij Beekboshoek leverde niks op wat amfibieën betrof maar de hakhoutwerkzaamheden waren blijkbaar een verademing voor de Dotterbloem die direct opviel met haar eierdooierkleurige bloemen. Het poeltje dat vorig jaar werd uitgediept na het weitje over Beekboshoek leverde niets op. Even later kwamen we aan de laatste echte poel aan.

Heel de poel werd afgespeurd, maar op enkele paddensnoeren na leverde deze niks op. Om de voormiddag te eindigen werd het natte weiland aan de Carrefour nog even uitgekamd. Enkele kievitkoppeltjes vlogen nerveus op. De poelen zelf leverde geen amfibieën op, maar er werd wel een andere leuke waarneming gedaan. Er werden maar liefst 4 kievitsnesten in het weiland gevonden, met respectievelijk 1, 2, 4 en 4 eieren. Enkele scholeksters maakten van dat weiland een echt interessant weidevogelgebied (en zoiets ligt dan als industriegebied ingekleurd op het gewestplan?) Na deze leuke waarneming gingen we opnieuw de berm op, doorzochten we de moerasjes op de berm zelf, maar ook dat leverde geen amfibieën op. Even later stonden we aan het andere voertuig. Armand bracht ons terug naar Waarloos, waarna hij ons jammer genoeg moest verlaten.

Namiddag

In de namiddag werd onze langslaper opgepikt, en met z'n drieën trokken we

naar het grensgebied met St Katelijne Waver. We begonnen met de Dijkstapplas! Vrijdag was er nog niks te vinden. Vandaag toch al een 8-tal klompen kikkerdril en een aantal paddensnoeren, pover maar toch al beter dan vrijdag. Vandaar trokken we naar het Springbos. Dit leverde niks op, behalve in een waterput nabij een serre werden wat paddensnoeren gevonden. Eens daar alles uitgekamd gingen we verder richting spoorweg. Vlak voor de spoorweg werd ook een poel onderzocht, even zag het er naar uit dat ook daar niks te vinden was, maar de laatste meters van de poelomtrek leverden ons honderden paddensnoeren op (kikkerdril werd niet gevonden!). Vandaar staken we snel de spoorlijn over en volgden in een nogal avontuurlijke tocht met veel braamopslag de fortslotgracht en de Goorbosbeek. Na dat avontuur werd het poeltje nabij de Mechelse baan uitgekamd. Dit leverde 1 dode pad op, en mits goed kijken een aantal klompjes kikkerdril en wat paddensnoeren op.

De volgende halte was een belletje bij onze secretaris, maar Lutgarde bleek niet thuis. Na een koppel overvliegende buizerds geobserveerd te hebben besloten we dan maar even halt houden aan de visputten met bijhorende cafetaria van St Petrus! Door de lentezon hadden we nu wel echt dorst gekregen! Na bijgetankt te hebben werd even bij de familie Dom aangebeld met het verzoek hun vijver even te inspecteren. Dat leverde een beperkt aantal paddensnoeren op. De volgende poel werd het vennetje achter de Zandstraat. Het vennetje werd nog nooit eerder onderzocht. Door het te onderzoeken weten we nu wel zeker dat het ven biologisch waardevol is en bovendien een erg belangrijke voortplantingsplaats voor zowel bruine kikker als gewone pad te zijn. Zeker 100 klompen kikkerdril en eens zoveel snoeren werden geteld. Het water is glashelder en de opkomende waterlelie en gele plomp waren duidelijk te zien. We zullen dus blijven strijden om het ven te behouden. Toen we al dat fraais bewonderd hadden liepen we verder richting het door ons in beheer zijnde retentiebekken. De poelen werden grondig onderzocht, maar in geen enkele poel werden eieren gevonden. Wel observeerden we tal van juveniele groene kikkertjes. Vanuit het retentiebekken werd even halt gehouden bij de Spindotter aan de Goorbosbeek en werd via de AWW-zijde de afwateringsgracht gevolgd om zo naar de Mosterdpot te gaan. Onderweg zagen we een ijsvogel het beektraject afvliegen. In de sloot zelf werden op diverse plaatsen kikkerdril gevonden en een beperkt aantal paddensnoeren. Er werden zelfs bruine kikkers in amplexushouding gevonden. Na deze fijne ontdekkingen stonden we aan de AWW-poort.

't Was ondertussen ongeveer half vijf en ik werd op mijn dun bezaaide haarbos gewaar dat de zon al brandde, toch besloten we nog even het vennetje in ons eigen natuurgebied te onderzoeken. En ja hoor, ook hier verspreid en soms moeilijk te vinden, veel paddensnoeren en klompen kikkerdril. Dat ven is een zeer belangrijke voortplantingsplaats voor amfibieën. Ook het hakhoutmoerasje werd onderzocht maar hier werd niets meer gevonden. Langs het vorige week aangeplante bos begaven we ons terug naar Dijkstapplas. De nieuwe torenvalkenbak die Vic plaatste lokte interesse van een torenvalk, wie weet om te broeden?

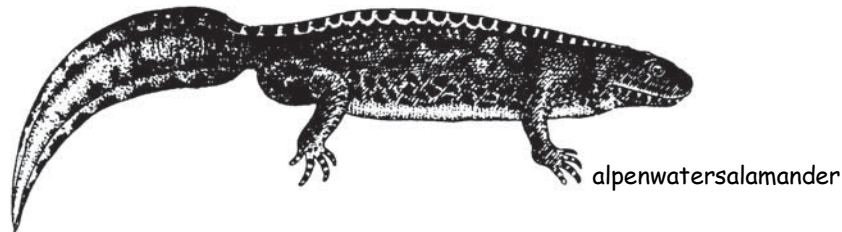
NATUURSTUDIE

Onze twee jeugdige deelnemers kregen er niet genoeg van en we besloten toch nog even naar de Babbelbeekse Beemden wat klompen en snoeren te zoeken en te tellen. Dit leverde ten opzichte van vrijdag nog heel wat nieuwe vondsten op!

Kortom een meer dan geslaagde dag, hoofdje verbrand door de eerste lentezon, veel gezien en niet alleen op amfibieënvlak. De afwezigen hadden weer eens ongelijk!

Johan

NB : De gegevens van dit poelenonderzoek worden door Hyla overgemaakt aan het Vlaamse Gewest en worden gebruikt bij de opmaak van de verspreidingsatlas amfibieën en reptielen die verwacht wordt eind 2005-begin 2006

Verslag poelentocht van 10 april 2004-07-03

De dag kondigt zich droog en veelbelovend aan. Onze groep is samengesteld uit enkele actieve natuurliefhebbers, 2 zeer geïnteresseerde natuurliefhebbers die door Johan al snel tot lid van Natuurpunt gepromoveerd worden, 3 mensen van een heel eind weg die de website consulteerden en, last but not least, 5 enthousiaste JNMers.

We starten de wandeltocht aan het natuurgebied "De Oude Spoorwegberm" op het grondgebied Waarloos en zullen alle poelen checken tot aan het bewandelbare uiteinde van dit lang uitgerekte natuurgebied.

Bij de eerste poel zien we tot onze ontsteltenis dat de amfibieënfuik die Johan enkele dagen tevoren half onder water plaatste nu bengelt tussen de rietstengels. Spijtig genoeg is niet iedereen natuurliefhebber ...

De eerste poelen leveren alle hetzelfde resultaat op : half verteerde paddensnoeren en kikkerdril waaraan de nog piepkleine dikkopjes (± 7 mm lang) zich met duizenden hebben vastgezogen om zich ermee te voeden.

Het geheel even voorzichtig beroeren ... en het water krioelt van de dikkopjes. In een volgend stadium zullen zij zich over heel de poel verspreiden.

Kikkers, padden en salamanders worden er in de poelen jammer genoeg niet gezien. Gelukkig krijgen Sarah en Nathalie de kans om in een smal beekje een kleine groene kikker te bewonderen.

Maar dan hebben we toch ook weer "chance" : de eigenaar van het houtbedrijf, dat vlak naast het natuurgebied ligt, legde op zijn domein een prachtige

uitgestrekte vijver aan, deels afgeboord met hout en deels niet afgeboord zodat het wateroppervlak kan uitdeinen en inkrimpen naargelang de regenval. Het grootste voordeel van dit systeem is dat amfibieën de vijver gemakkelijk terug kunnen verlaten.

De vijver krioelt van amfibieënleven omdat de enige aanwezige vissoort de voorn is. (Amfibieën en vissen vormen geen al te beste combinatie).

De eigenaar vindt het helemaal niet erg dat er in juni-juli een massale trek van mini-padjes zal plaatsvinden van zijn vijver naar het achterliggende bos.

Johan legt hem uit hoe hij amfibievriendelijke vijverboorden kan verkopen: ofwel door het systeem van zijn eigen vijver aan te prijzen, ofwel door de vijverboord te voorzien van enkele schuin oplopende hellinkjes (30°) die gebruikt zullen worden door de padden en kikkers die de rand van de vijver afzwemmen op zoek naar een uitgang.

Bij het oversteken van de weg om naar de volgende strook spoorwegberm te gaan, vinden we een aangereden maar nog volledig intacte bunzing (zo leert ons de dierengids). Dat soort knagers bevolkt dus ook nog de spoorwegberm.

Enkele prive-poelen later gaan we, gedreven door de honger, café 't Hoekske in Walem opzoeken, waar een zitbank, warmte, drank en eten ons weer *opkikkeren* nadat we toch even een regenbui moesten trotseren.

De lekkere eierkoekboterhammen van sommigen kunnen niet tippen aan de enorme broodjes smos die Birger en Johan bovenhalen. Maar Peter breekt alle menurecords en wordt "gewoonweg onweerstaanbaar" als hij zich tussen ons neerplant met een reusachtige friet voorzien van het nodige toebehoren...

Het tweede gedeelte van onze wandeling begint aan het Mosterpotnatuurgebied. Aan het bord "de Rode Pen" trekken we door bossen en weilanden.

De bossen staan echt in paastooi met al hun pastelkleuren. Onder het ontspruitende gebladerte zijn de frisse groene grassen doorspekt met het geel van speenkruid en (jawel) dotterbloem. De bosanemoontjes vormen wit-rozige tapijten onder onze voeten. De lila pinksterbloem en de paarse hondsdrif duiken overal op en de witte, de paarse en ook de zeldzamere gele dovenetel staan her en der verspreid.

In het overhangende kreupelhout waar ook de bramen welig tieren (mensen, dit bedoelt de plantengids van Peter dus met "het struweel waarin de slanke sleutelbloem zich thuisvoelt") en opgeschept met twee onhandige reuzengrote schepnetten is vertier (en gesakker) verzekerd.

De zompige weilanden met zeggenpollen, biezen en moerasspirea zijn een plezier om te doorwaden ... tot we merken dat onze benen iets te kort worden voor de te nemen sloten en de poelen iets dieper zijn dan laarshoog...

Ondergelopen laarzen en natte broeken zijn het resultaat van onze lenigheids-oefeningen, maar het reisdoel is dit alles meer dan waard, want daar wacht ons de parel aan de kroon : de privé-poel van Johan. Glashelder, met diverse soorten zuurstof- en andere waterplanten, een klein moerasje en een onge-looflijk zicht op de uitgestrekte en ongerepte natuur die we zojuist doorkruisten. In zijn bos vinden we naast verwilderde paasbloemen ook de slanke sleutelbloem de steelloze sleutelbloem en de gevlekte aronskelk.

INFO

Ondertussen begint de regen over ons neer te druilen.

Via het AWW-bekken waar nu volop de kleine grasbies bloeit, trekken we het achterland in dat grenst aan de AWW bermen. Hier deed Natuurpunt vorig jaar maaibeheer en de maaiers zijn uiterst tevreden over het resultaat. Daar waar de rietkraag gemaaid werd, groeit nu massaal de zeldzame adderwortel. Het gemaaide verruigde weiland ligt er nu jong en fris bij in vergelijking met het niet gemaaide perceel.

Deze zomer doen we de maaioefening over en waarschijnlijk zal ook een vroegere maaibeurt noodzakelijk zijn om de overal ontkiemende reuzenbalsemien in te perken.

Maaiers zijn bij deze uiterst welgekomen ..

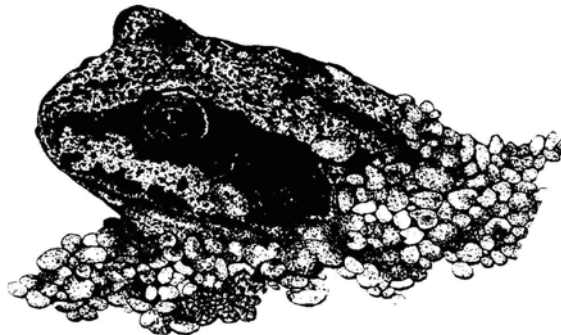
De 10e en laatste poel in de rij is die van de Babbelbeekse Beemden op het Senthout. Ook hier geen amfibieën maar een herhaling van wat we reeds zagen.

Nathalie en Sarah ontdekken verrukt dat het koppeltje Canadese ganzen dat de laatste tijd steeds rondhing in de Babbelbeekse Beemden aan het broeden geslagen is... en hoè ...en wààr ...zéér interessant !

Deze dag was enorm ontspannend, afwisselend, leerrijk, sportief (zo'n 10 km lang èn met de nodige hindernissen) en we maakten kennis met de mooiste en meest verborgen plekjes van Duffel.

Hartelijk bedankt Johan !

Ingrid

Ooievaarsnest?

In ons vorige nummer voorspelden we de plaatsing van een ooievaarsnest bij een hoeve in de Draakbosweg te Duffel omstreeks eind maart-begin april.

De ooievaar had bij de boerderij zelfs overwinterd! Net een week voor we het met takken aangeklede nestplatform zouden plaatsen, was de ooievaar verdwenen. Zonder reden (de aanwezigheid van een ooievaar dus) een nest op de boomkruin bevestigen, is nogal zinloos. De plaatsing op die hoogte vereist bovendien een huzarenstukje. We besloten dus te wachten, totdat de ooievaar eventueel terug verscheen.

Eind juni blijkt de ooievaar terug aan het foerageren in de weiden aan de Draakbosweg.

Dus: binnenkort 2e poging voor het nestplatform in de lucht te krijgen!

Dirk

Wat is JNM?

JNM is de **Jeugdbond voor Natuurstudie en Milieubescherming**. Het is een landelijk georganiseerde vereniging voor en door jongeren van 8 t.e.m. 25 jaar.

Onze doelstellingen zijn het kennismaken met alles wat leeft en bloeit, alsook het werken aan een natuur- en mensvriendelijke omgeving.

Dit gebeurt d.m.v. talrijke afdelingen, werkgroepen, excursies, kampen, voordrachten, studies, acties, tijdschriften, infocentrum,...

Lid worden

Lid worden doe je door het gepaste bedrag over te schrijven op JNM-ledenrekening (001-2280592-04, t.a.v. JNM, Kortrijksepoortstraat 192, 9000 Gent). Als nieuw lid vermeld je je naam, voornaam, adres, geboortedatum en telefoonnummer. Ben je reeds lid, dan vermeld je gewoon je naam, voornaam en stamnummer en enkel de veranderde gegevens (een nieuw adres bijvoorbeeld).

Per gezin krijg je slechts één Euglena en/of één Kikkertje (de nationale tijdschriften). Om als bijlid ook een tijdschrift te ontrvangen, stort je 15 euro i.p.v. 9.5 euro met de vermelding “stamnummer + extra tijdschrift”.

Als lid krijg je 2-maandelijks het afdelingstijdschrift “het zomerklokje”

Combi-lidmaatschappen werkgroepen

Lidgeld voor de werkgroepen kan je voortaan in één moeite storten met je lidgeld. Vermeld duidelijk voor welke werkgroepen(en) je betaalt!

Pieplid	vanaf het jaar waarin je 8 wordt tot 12 jaar	€ 15
Piepbijlid	8-12 jaar, broer of zus is pieplid	€ 9.50
Initiatielid	vanaf het jaar waarin je 13 wordt t.e.m. 15 jaar	€ 15
Initiatiebijlid	broer of zus is initiatielid initiatielid of gewoon lid	€ 9.50
Gewoon lid	vanaf het jaar waarin je 13 wordt t.e.m. 25 jaar	€ 15
Gewoon bijlid	broer of zus is gewoon lid of initiatielid	€ 9.5
Steunlid	vanaf het jaar waarin je 26 wordt	€ 19
Instellingabo.	Kikkertje + Euglena + Bertram (o.a. bibliotheken)	€ 30
NWG	alle natuurhistorische werkgroepen (+ Bertram)	€ +5
MWG	milieuwerkgroep (+milieubebe)	€ +1
IniWG	initiatiewerkgroep (+inifeest)	€ +2.5
PiepWG	piepwerkgroep (+pipidee)	€ +2.5

Alle vraagjes ivm lidgeld kan je voortaan richten aan Liesbeth Van Meir, bereikbaar op liesbethvm@jnm.be of 09/223.47.81

Plaatselijke contactadressen

Op de volgende pagina vind je een heleboel contactadressen van de JNM-afdeling in jouw buurt: **Pallieterland!** Aarzel niet om met één van hen contact op te nemen voor nog meer info!

Nationaal secretariaat

Het nationaal bondssecretariaat is gevestigd in de Kortrijksepoortstraat 192, 9000 Gent, tel 09/223.47.81, fax 09/223.28.05. Het is elke werkdag open van 9u00 tot 12u30 en van 13u00 tot 17u00.

Meer info?

- Surf eens langs op onze website, www.jnm.be; Bekijk onze foto's, activiteitenkalenders, het discussieforum,...
- Vraag ons infopakket en word drie maanden proeflid.
- Mail hiervoor je gegevens door naar info@jnm.be
- Beschik je niet over internet, bel ons dan op 09/223.47.81

Enkele nuttige adressen van onze werkmieren

- Maarten Jacobs (Sjacky): voorzitter
Leemputten 12, 2590 Berlaar-Heikant
015/24.00.05 - 0479/90.28.12
rastavarkske@hotmail.com

- Melissa Vermeylen: secretaris
Vogelzangstraat 21, 2560 Nijlen
03/481.94.79
knorrieworrie@hotmail.com

- Julie Scheers: natuurhistorisch secretaris
Berlaarsesteenweg 5, 2500 Lier
03/482.20.28
vlinderke_js@hotmail.com

- Jonathan Saelen: penningmeester
Moleneinde 12a, 2220 Hallaar
015.24.54.98
jonathansaelen@hotmail.com

- Birger Robbeets: subsidieverantwoordelijke
Bloemenstraat 8, 2570 Duffel
015/31.18.45
padjesbirger@hotmail.com

- An Peeters: redactrice, Pers&promo-verantwoordelijke
Vinkenstraat 32, 2500 Lier
03/455.06.67
keintje@hotmail.com

- Pers&promo-werkgroep:
Thomas Joos: thomas.joos@pandora.be
Vincent Scheers: dampkapman@hotmail.com
Julie Scheers: vlinderke_js@hotmail.com

- Redactiemedewerkers:
Joris Kerremans: joris_kerremans@hotmail.com
Silke Alexandre: sloeberke55@hotmail.com

Activiteitenkalender van JNM-Pallieterland

31 augustus: Dagje uitwaaien in Zeeland

(ini en groten)

Op het einde van de zomer trekken duizenden watervogels, waaronder steltlopers en sterns, van hun noordelijke broedgebieden naar de zuidelijke overwinteringsgebieden. Op deze vermoeiende reis passeren ze onder andere het Deltagebied waar ze stoppen om uit te rusten, bij te tanken en te ruilen. Het is in deze periode dat er zeer grote aantallen aanwezig kunnen zijn en goed waarneembaar zijn. Soorten die te verwachten zijn: verschillende soorten strandlopers waaronder Krombekstrandloper en Kanoetstrandloper, ruiters, sterns, meeuwen, Visarend, Slechtvalk, Bruine kiekendief maar ook leuke zangvogels die tevens aan hun najaarstrek begonnen zijn.

Als je geïnteresseerd bent om wat meer over vogels bij te leren of wil je gewoon de zalige zeelandlucht opsnuiven. Dan is dit de moment om je in te schrijven. Hou er rekening mee dat het aantal inschrijvingen beperkt is dus twijfel niet te lang.

Activiteitenkalender van JNM-Pallieterland

Afspraak: 6u30 Station Lier

Einde: omstreeks 19u Station Lier

Deelnemersprijs: € 8

Contactpersoon: Frederik Naedts, frederiknaedts@hotmail.com, 0475/347.104, 03/484.47.82

4 september: Beheerswerken in de Netevallei *(ini en groten)*

Het najaar is in aantocht alle beestjes zijn druk bezig hun winter huisje aan het zoeken dus nu is het voor ons ook tijd om de reservaten nog eens een handje toe te steken. Zoals vorig jaar gaan we dit jaar ook nog eens "het hutteke" in Berlaar maaien zodat weer helemaal tip top in orde de winter kan ingaan.

Begin: Om 10u bij Jasper thuis (Molenlei 74 Berlaar) tot 17u

Meenemen: stevig schoeisel; eten en drinken krijgen we van de ouders van Jasper.

Contactpersoon: jasper kerremans, jasper_kerremans@hotmail.com, 03/482 38 31

11 september: Vleermuizentocht met Neteland *(ini en groten)*

Naar jaarlijkse gewoonte wordt er door JNM afdeling Neteland op de nacht van het zoogdier een activiteit rond zoogdieren georganiseerd. Dit jaar staat er een heuse vleermuizentocht in het Fort van Oelegem op het programma. De Pallieters zijn door de Netelanders van harte uitgenodigd om deze ontdekkingsreis mee te maken. Een ervaren gids vertelt ons het verhaal van de vleermuizen in het Fort van Oelegem. Hierbij komen de levenswijze en de herkenning van de verschillende soorten onder andere aan bod. Dit is dé tocht als je wil weten welke wezens er na zonsondergang de macht van het luchtruim overnemen.

Afspraak: 19u Station Lier

Einde: omstreeks 23.00u aan 't station te Lier. **Fiets meebrengen!**

Contactpersoon: Frederik Naedts, frederiknaedts@hotmail.com, 0475/347.104, 03/484.47.82

18 september: op bezoek bij een bioboer *(piep, ini en groten)*

De Trommelhoeve in Lier is een van de weinige bioboerderijen van de streek. We gaan eens een kijkje nemen hoe alles daar tewerk gaat. Misschien kunnen we zelfs nog proeven van het lekkere hoeve-ijs ze daar maken.

Afspraak: 12.30 aan het station van Lier, einde om 15.00 aan de bioboerderij

Meenemen: fiets (we rijden gezamenlijk naar de boerderij), zakgeld voor het eventuele ijsje

Contactpersoon: An Peeters keintje@hotmail.com of 03/455.06.67

3 oktober: uitstap naar Zeebrugge *(ini en groten)*

De zomervakantie mag dan al meer dan een maand voorbij zijn, de zee lonkt nog steeds naar ons. De kust heeft altijd wat te bieden, dus voor iedereen zal het een fantastische dag worden; duinen, water, vogels, heerlijk uitwaaien en vele anekdo-

Activiteitenkalender van JNM-Pallieterland

tes laten ontstaan...

Afspraak: 9.00 aan het station van Lier, omstreeks 18.00 zullen we daar terugzijn

Meenemen: geld voor je treinticket of een go-pass, lunchpakket, drank, eventueel zakgeld

Contactpersoon: Sjacky (Maarten Jacobs): rastavarkske@hotmail.com of 015/24.00.05

9-10 oktober: Nazofé

(groten)

Om de heerlijk zomerkampen te herbeleven, komen we met alle JNM'ers samen om herinneringen op te halen. Dia's zullen die leuke herinneringen illustreren. Wie liever iets actiefs doet kan zich uitleven tijdens de volksdans en daarna kan iedereen zich laten gaan op de fuif.

Info: uitgebreide informatie vind je in de komende Euglena

17 oktober: opruimactie op Anderstad

(piep, ini en groten)

De begrippen natuur en afval gaan niet zo goed samen. Op Anderstad zullen we de natuur dan ook vrijmaken van de flesjes, blikjes, sigarettenpuiken, zakdoeken,... (en wie weet wat we nog allemaal vinden J)

Afspraak: 10.00 op Anderstad, einde: 16.00 op Anderstad

Meenemen: werkhandschoenen, kleren die vuil mogen worden, drank, lunchpakket

Contactpersoon: An Peeters, keintje@hotmail.com, 03/455.06.67

23 oktober: Beheerswerken in de Babbelbeekse Beemden

(ini en groten)

Hoogtijd om er nog eens in te vliegen!! In de Babbelbeekse Beemden zullen ze ons daar maar al te graag zien afkomen, en dat plezier gunnen we hen graag. Een hele dag zullen we onze krachten verenigen en bergen werk verzetten.

Afspraak: 9.15 voor de kerk O.L.V. Onbevlekt op de Mechelsesteenweg (dichtbij de Carrefour, ernaast ligt een grote parking) of om 10.00 aan de Babbelbeekse Beemden, om 16.00 zijn we klaar aan de Babbelbeekse Beemden

Meenemen: fiets (om tot aan de Babbelbeekse Beemden te rijden), drank, lunchpakket, kleren die vuil mogen worden

Contactpersoon: Johan Asselberghs, johan.asselberghs@skynet.be, 0479.65.29.07

24 oktober: paddenstoelentocht

(piepers, ini en groten)

Voel jij je een beetje als een echte kabouter, maar heb je nog geen geschikt huisje? Op onze paddenstoelentocht zullen we er althans veel tegenkomen! Een echte gids leidt ons door de Kesselse Heide en zal ons vele dingen leren over paddenstoelen. Medekabouters, hou deze dag in de gaten!!!

Info: verdere info volgt nog in een brief

Bank u wel.

BELEGGINGEN

KREDIETEN

BANKVERRICHTINGEN

Bacob Edegem Centrum
Hovestraat 53
2650 Edegem

Tel.: 03/457 38 98
Fax: 03/458 53 18

De Eko Winkel

Natuur- en Dieetvoeding

St Jansplein 1A 2550 Kontich

Maandag - vrijdag 9.00u - 18.00u

Zaterdag 9.00u - 14.00u

Tel. 03 458.38.00

VAN DEN EYNDE

DOE-HET-ZELF-HOUTHANDEL

**MECHELSESTEENWEG 305
2550 KONTICH**

TEL 03-457.69.58

FAX 03-457.52.86

van.den.eynde.bvba@belgacom.net

- massief hout - plaatmateriaal***
- tuinhout - speeltoestellen***
- kastanje hekwerk - palen***
- milieuvriendelijk verduurzaamd hout***
- alternatief voor tropisch hout***